

Brukshunden

SVENSKA BRUKSHUNDKLUBBENS TIDNING

KLUBBLIV

SÅ ÅTERUPPSTOD
STORUMANS BK

TRÄNINGSTIPS

TRICKTRÄNING GER
SJÄLVFÖRTROENDE

TJÄNSTEHUND

NYA UTMANINGAR
PÅ STEG 3-LÄGRET

Ta leken
på allvar

FÅR DIN HUND HEM MER ÄN BARA BYTET?

Jakt- och brukshundar löper ökad risk att smittas av mask via bytesdjur eller av maskägg i miljön. Regelbunden avmaskning, vid behov, är viktig för hundens hälsa.

MILBEMAX® VET. - AVMASKNING MED EN TABLETT

- Engångsbehandling*
- Behandlar vanligt förekommande rund- och bandmask hos hund i Sverige
- Receptfritt på ditt apotek

*särskild behandlingsregim för ögonmask och hjärtmask, se bipacksedeln

Milbemax vet. filmdragerade tabletter för katter 4/10 mg och 16/40 mg. Milbemax vet. tabletter och tuggtabletter för hundar 2,5 mg/25 mg och 12,5 mg/125 mg. Innehåller milbemycinoxim och prazikvantel. **Indikationer:** Behandling av blandinfektioner med immatura (katt) och adulta (katt och hund) cestoder och nematoder. Förebyggande mot dirofilarios (tropisk hjärtmask), om samtidig behandling mot cestoder är indicerad. **Kontraindikationer:** Katt: Skall inte användas till katter som är yngre än 6 veckor och/eller väger mindre än 0,5 kg. Hund: Skall inte användas till valpar som är yngre än 2 veckor och/eller väger mindre än 0,5 kg (tabletter)/1 kg (tuggtabletter). **Dos och administreringsätt:** Katt: Lägsta rekommenderade dos: 2 mg milbemycinoxim och 5 mg prazikvantel per kg ges oralt som engångsdos. (Särskild dosregim för hjärtmask och Thelazia, se www.fass.se) **Särskilda varningar:** För hundar av colliers eller närbesläktade raser måste den rekommenderade dosen följas strikt. Om det är känt att hunden har rest till och från regioner med risk för tropisk hjärtmask, rekommenderas att man före behandling med Milbemax vet. rådfrågar veterinär. **Biverkningar:** I mycket sällsynta fall har följande tecken observerats (hos katter speciellt hos unga katter): Överkänslighetsreaktioner, systemiska symtom (såsom slöhet), neurologiska symtom (såsom muskelryckningar och ataxi, (hund också kramp)) och/eller gastrointestinala symtom (såsom kräkningar och diarré) (katt), (såsom kräkningar, diarré, aptitlöshet och dregling) (hund). **Interaktioner:** Försiktighet bör iaktas vid samtidig användning av Milbemax och andra makrocycliska laktorer. **Dräktighet och laktation:** Kan användas till avelsdjur inkluderande dräktiga och digivande tikar. **Status:** Tabletter katt: 2 och 4 styck blister, receptfri, 20 och 50 styck blister, receptbelagd. Tabletter hund: 2 och 4 styck blister, receptfri, 50 styck blister, receptbelagd. Tuggtabletter hund: 2 styck blister, receptfri, 48 styck blister, receptbelagd. Se fullständig produktinformation på www.fass.se. Elanco Denmark Aps, Lautrupvang 12 1. th., DK – 2750 Ballerup. Januari 2020

Milbemax vet., Elanco och logotypen med det diagonala strecket är varumärken som tillhör Elanco eller dess dotterbolag.
© 2024. Elanco eller dess dotterbolag.

#04 / 2024

- 5** **Ledare**
Tredje gången gillt
- 6** **Notiser**
Donera för framtidens djurvård
- 8** **TEMA: Valp**
Bygg bra vanor redan i valpstadiet
Kastrera eller inte?
Så väljer du rätt valp
- 18** **Profilen**
Från tjänstehund till säkerhetspolitik
- 20** **Tävling**
Bruks-SM i Dalarna
IGP-SM – en riktig nagelbitare
Dubbel guld för Team Rutin
Rallylydnad på frammarsch
- 32** **Hälsa**
Ta leken på allvar
- 35** **Klubbliv**
Alla ska känna sig välkomna
- 38** **Träningstips**
Trickträning ger självförtroende
- 40** **Agriastipendiater**
Årets Agriastipendiater
- 45** **Ordföranden har ordet**
En fullspäckad tävlingshöst väntar
- 44** **Tjänstehund**
Nya utmaningar på steg 3-lägret
Så ser vägen framåt ut
- 50** **Sveriges hundungdom**
Starka prestationer på Ungdoms-SM
Agilitymagi på högsta nivå
Värd(ens) bästa jobb
Delat intresse – dubbelt så kul
Hundungdomar på årligt läger
Fanny kämpar för ungas plats i hundvärlden
- 56** **Medlemsinformation**

Ta leken på allvar

32

Kolla in hur din hund leker med andra hundar för att förstå och kunna efterlikna deras beteende. Hundpsykologen Eva Bodfält, aktuell med boken "Kontaktkontraktet – Lek med din hund", menar att det är vi som ska spegla hunden och inte tvärtom för att bygga en bra relation.

8 TEMA: Valp

Lägg grunden för bra vanor direkt. Ewa Highland, beteendespecialist och SBK-instruktör, tipsar om bra saker att tänka och träna på. Inte minst att gå fint i koppel – något många glömmar eller börjar med försent.

Alla ska känna sig välkomna

Storumans Brukshundklubb har återuppstått trots att både klubbhus och plan ännu saknas. På bara några år har medlemsantalet mer än tredubblats, inte minst efter Hundens vecka som klubben genomförde i somras.

35

48

Så ser vägen framåt ut

För ett år sedan blev han vald till ny förbundsordförande i Brukshundklubben. Ett okomplicerat uppdrag för en person som varit placerad i såväl Mali som Afghanistan, skulle man kunna tro. Men första året har varit tufft. Nu berättar Christer Erixon om vägen framåt.

HUNDMARSCHEN 2024

Under hundens vecka i september genomför vi **HUNDMARSCHER PÅ DISTANS**. Ett roligt arrangemang för alla som vill röra på sig tillsammans med sin hund och få tips på olika övningar.

NÄR?

När som helst som passar dig under dessa dagar:

9–15 september 2024

HUR?

Gå en valfri sträcka på minst 10 km tillsammans med din hund i naturen. Sträckan kan delas upp på flera kortare distanser vid behov, men den totala sträckan ska vara 10 km.

VEM KAN DELTA?

Du behöver inte vara medlem i Svenska Brukshundklubben för att delta men är varmt välkommen att bli det.

Du som deltar får ett hundmarschen-märke, ett diplom och tips på roliga övningar.

LÄS MER/REGISTRERA DIG
brukshundklubben.se/hundmarschen

Brukshunden

Chefredaktör
Karin Wandrell
karin@brukshunden.se

Redaktör
Mats Janson
mats@brukshunden.se

SBK Kommunikationsansvarig
Janna Myhre
janna.myhre@brukshundklubben.se

Layout
Linn Posse
linn@roy.agency

Ansvarig utgivare
Peter Rimsby
peter.rimsby@brukshundklubben.se

Frågor redaktion@brukshunden.se

ANNONSER
Vejde Ericson
vejde@adviser.se

Material lämnas här: skickaannons.se
eller via print@adelivery.se

PRODUKTION OCH FORM

Roy

MEDELSFRÅGOR

Tel: 08-505 875 20 (kl. 10:00-12:00)
medlem@brukshundklubben.se

Hantera ditt medlemskap på min profil:
brukshundklubben.membersite.se

SVENSKA BRUKSHUNDKLUBBENS FÖRBUNDSKANSLI

Postadress

Box 4, 123 21 Farsta

Besöksadress

Fryksdalsbacken 20, Farsta

Tel: 08-505 875 00

info@brukshundklubben.se

(allmänt till förbundskansliet)

brukshundklubben.se

sbkshopen.se

(beställning av förlagsartiklar)

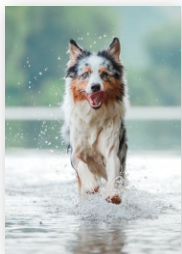
Tryckeri Stibo

Tidningen Brukshunden är medlemstidning för Svenska Brukshundklubben, frivillig försvarsorganisation, medlemsorganisation i Svenska Kennelklubben samt samarbetar med Studieförbundet.

Brukshunden är medlem i Sveriges Tidskrifter. Eftertryck eller annan form av spridning av text/bild är förbjudet utan överenskommelse med redaktionen. Brukshunden ansvarar ej för insänt, icke beställt material.

Antal medlemskap: 79 175 (aug -23)

TS-upplaga: 56 400 (2022)

Foto omslag:

Anna Averianova/
Adobestock

Att träna och tävla med sin hund är en dröm för många, men att hitta rätt valp kan vara en utmaning.

Vill du tipsa oss?

Har du något intressant att berätta?
Kontakta redaktionen på
redaktion@brukshunden.se

Tredje gången gillt

År 2014 sa jag upp mig från tjänsten som generalsekreterare för Svenska Brukshundklubben och arbetade min sista arbetsdag den 16 juni 2015. Vid det tillfället kände jag att jag haft nära 12 härliga år inom förbundet, men att jag ville gå vidare i livet och upptäcka något annat innan det var dags för pension.

Under perioden fram till september 2023 hade jag väldigt lite kontakt med Brukshundklubben, men saknade givetvis alla mina kollegor på förbundskansliet och alla härliga människor ute i organisationen. Svenska Brukshundklubben är en fin organisation som samlar många människor och odlar fina vänskaper, den ska vi vara rädda om.

I september 2023 blev jag kontaktad av en relativt nyvald förbundsstyrelse som undrade om jag kunde tänka mig att komma tillbaka under en övergångsperiod tills den nyrekryterade generalsekreteraren skulle påbörja sin tjänst efter nyår. Det var roligt att bli tillfrågad, och givetvis tackade jag ja till erbjudandet. Jag förstod att det hade varit lite rörigt i förbundet under en tid, och mitt fokus kom att bli att skapa lugn och ro för personalen och att hjälpa till med att strukturera upp arbetet i den nya centrala organisationen.

Det var roligt att komma tillbaka, och den 2 januari 2024 kom Helene, vilket visade sig vara en riktigt bra rekrytering. I en period där SBK Tävlings skulle introduceras och hade mycket kvar att önska, och med en ekonomi som var allt annat än stabil kom Helene in och visade sig vara en klok, handlingskraftig och orädd ledare. Det gjorde mig glad att se att hon snabbt tog ansvar och påbörjade ett tufft arbete för att råda bot på situationen. En del av hennes beslut togs inte emot med glädje, och så är det ju ofta när man har

en ledande position. Men faktum är att det fanns inga andra alternativ. Ska organisationen överleva måste vi ta tuffa beslut som ibland möts av tuff kritik.

Man ska dock inte tro att man är ensam om att vilja ha en duktig ledare. En annan organisation gav Helene ett väldigt fint erbjudande, och jag förstår att vi får vara glada för den tid vi fått ha henne hos oss och önska henne lycka till i sitt nya uppdrag.

Nu blir det tredje gången gillt för mig. Då Helene sagt upp sig fick jag frågan från förbundsstyrelsen om jag återigen kunde tänka mig att ta rollen som generalsekreterare, den här gången under en längre tid. Självklart tar jag mig an uppgiften då vi behöver lugn och ro i organisationen, något jag känner mig övertygad om att jag kan bidra med. Helt klart är dock att vi på sikt behöver en ny generalsekreterare som kan komma in med nya, friska tankar och vara ett fint stöd.

Jag kommer arbeta vidare med det som Helene har påbörjat, men kommer givetvis sätta min egen prägel på arbetet. SBK Tävlings och förbundets ekonomi kommer ligga i fokus, och jag hoppas att jag, kansliet och förbundsstyrelsen får den hjälp och förståelse vi behöver för att kunna lyckas i vårt arbete och vår strävan efter att Svenska Brukshundklubben ska överleva och utvecklas till att bli en ännu bättre organisation. Vi behövs alla i detta arbete. ●

FOTO: JONAS NORÉN

Väl mött,

Peter Rimsby
Generalsekreterare

INSTAGRAMBILDEN

"Idag blev det en liten tur till Ales stenar. Efter en runda bland stenarna gick vi ner till hamnen för lite mat. Det var första gången Elvis var med på restaurang och han skötte sig verkligen exemplariskt"

@ Följ på Instagram: @team_ztelo

Vill du synas här? Tagga din bild med #tidningenbrukshunden eller @tidningenbrukshunden så kanske din bild är med i nästa nummer!

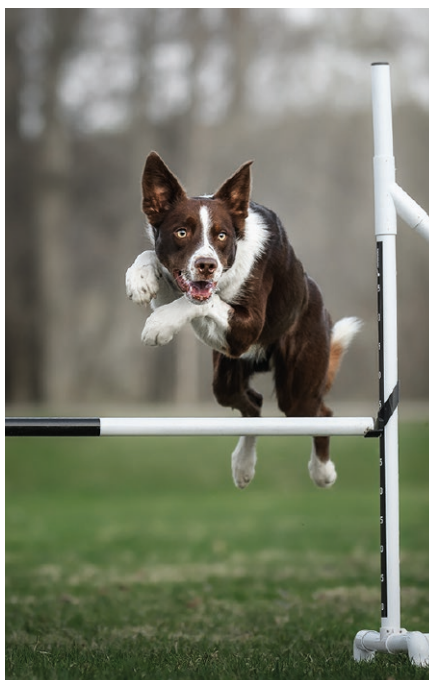

Donera för framtidens djurvård

Förr eller senare ställs djurägare inför det svåra beslutet att avliva sitt älskade djur. Det är en tid fylld av sorg och svåra överväganden. I detta känsliga skede kan du överväga att donera ditt djurs kropp till undervisning och forskning, ett beslut som bidrar till en bättre framtid för andra djur.

Genom att donera hjälper du till att utbilda framtidens veterinärer och djursjukskötare. Studenter vid SLU är beroende av dessa donationer för att kunna få den praktiska erfarenhet som krävs för att de ska kunna ta hand om djuren på bästa möjliga sätt. Dessutom ger donationerna forskare en ovärderlig möjlighet att utveckla sina kunskaper om djursjukdomar och behandlingar, vilket i längden bidrar till förbättrad djurvälstånd.

För att en donation ska vara möjlig behöver du som djurägare ge ditt samtycke. Prata gärna med din veterinär om detta alternativ. De kan ge dig råd och svara på frågor så att du kan fatta ett beslut som känns rätt för dig och ditt djur. ●

Agilityhinder vann SM-guld

Bella Nilsson och Hanna Winroth, från Forshaga Akademin i Värmland, vann guld i Årets innovation på SM i Ung Företagsamhet för sina agilityhinder för hundar. Pawsitive Performance UF tillverkar agilityhinder i plast som är både väder- och UV-tåliga. Själva bomhållarna, som de designat själva, 3D-printas i mjukplast som böjer sig om hunden skulle slå i den. Hindret har avtagbara "fötter" för att smidigt kunna förvaras på liten yta, utan att ta upp onödigt utrymme. Om hindren ska användas utomhus är det enkelt att fylla fötterna med önskad mängd sand för att öka stabiliteten. Hindrets totalvikt är endast 3 kilo. ●

48%

av alla hundägare, upplever att deras hundar aldrig har problem med hälsan – svenska hundar skulle därför kunna tolkas må väldigt bra.

Källa: Husdjursbarometern

Arkeologihundar på ny expedition

Läkaren och författaren Bea Uusma fortsätter sina efterforskningar om Andrée-expeditionens öde. I augusti reste hon till Vitön tillsammans med en vetenskaplig polarexpedition för att göra en arkeologisk utgrävning för att leta efter kvarlevor och artefakter från den olycksaliga expeditionen som ägde rum 1897. Med på resan är arkeologer, en osteolog och två arkeologihundar.

Arkeologihundar är specialtränade för

att hitta mänskliga benrester. Genom sitt exceptionella luktsinne kan de upptäcka små fragment av ben, även när dessa är djupt begravda eller blandade med andra material. Hundarnas arbete kommer att vara avgörande för att lokalisera och analysera kvarlevorna från Andrée-expeditionen. I ett senare nummer av Bruks-hunden hoppas vi kunna berätta mer om arkeologihundarna och deras äventyr och upptäckter på Vitön. ●

72%

av svenska hundägare tränar vardagslydnad.

Källa: Husdjursbarometern

ILLUSTRATION: ADOBESTOCK

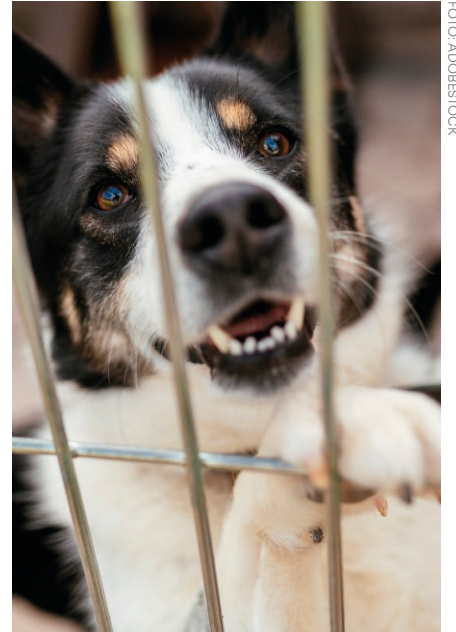

FOTO: ADOBESTOCK

Ovanlig hundras tog över Lindesberg

I augusti samlades ett 50-tal hundar av rasen chodský pes tillsammans med sina mattar och hussar i Lindesberg för ett stort träningsläger. Även om rasen är liten i Sverige är engagemanget stort och i fem dagar fick ekipagen träna de flesta hundsporter.

Regerande SM-mästare i sök höll i en träningsgrupp, patrullhundar tränade i en annan grupp och specialsök lockade många deltagare.

Chodský pes, som har tjeckiskt ursprung, är känd för sitt goda luktsinne, stora nyfikenhet och vaksamhet tillsammans med ett vänligt sinne. I dagsläget finns ett 25-tal patrullhundar i Hemvärnets tjänst, vilket är många med tanke på att det endast finns cirka 350 chodský pes i Sverige totalt.

Rasklubben bildades 2013 och det

Chodský pes är både smart, vaksam och nyfiken.

FOTO: ADOBESTOCK

årliga sommarlägret växer för varje år. Rasklubben arbetar också för en sund avel och anordnar årligen mentalbeskrivningar och tester, exteriörbeskrivningar och utställningar. ●

EU stramar åt djurimportregler

Från och med den 16 september 2024 inför EU nya och skärpta regler för att säkerställa att hundar, katter och illrar som förs in från Ryssland och Belarus är fria från rabies. Ett blodprov, ett så kallat titertest, kommer då att krävas för alla sällskapsdjur som förs in i EU från Ryssland och Belarus. Titertestet mäter nivåerna av antikroppar mot rabiesvirus i djurets blod, vilket är ett bevis på att djuret är vaccinerat och har ett effektivt skydd mot sjukdomen. ●

Omplacerade hundar anpassar sig snabbt

Omplacerade hundar upplever till en början hög stress när de byter hem, men anpassar sig med tiden och utvecklar starka band med sina nya ägare. Det visar en ny studie från Linköpings universitet.

Forskningen understryker vikten av att stötta hundarna genom anpassningsprocessen för att främja deras långsiktiga välbefinnande. Den kan även användas som grund för att utveckla bättre rutiner och riktlinjer för omplacering av hundar. ●

Hundar anpassar sig snabbt efter nya omständigheter.

FOTO: ADOBESTOCK

Bygg bra vanor redan i valpstadiet

Lägg grunden för bra vanor direkt. Ewa Highland, beteendespecialist och SBK-instruktör, tipsar om bra saker att tänka och träna på. Inte minst att gå fint i koppel – något många glömmer eller börjar med försent.

TEXT KARIN WANDRELL

En vanlig fråga bland valpägare är hur mycket motion deras nya familjemedlem egentligen behöver. Under valpens tillväxtperiod är rörelse nödvändigt för att bygga upp starka ligament och muskler. Samtidigt är det avgörande att se till att den fysiska aktiviteten inte blir för intensiv, eftersom överbelastning kan skada den unga hundens utveckling.

– Det handlar inte om motion i den bemärkelsen att de ska ut och få upp pulsen genom att cykla eller gå långa promenader. Ta det lugnt, bär valpen ibland och låt den utforska och springa runt lite på egen hand, säger Ewa Highland, beteendespecialist. I takt med att valpen växer, kan motionen gradvis ökas, men det är viktigt att tänka på att inte överanstränga den unga hunden.

För att utvecklas på ett hälsosamt sätt behöver valpen också ordentligt med sömn. Har du barn i familjen? Då är det bra att tidigt lära dem att respektera valpens vilostunder – när valpen sover,

Ewa Highland har ägnat sin karriär åt att förstå hundar.

ska den inte störas.

– Skapa en mysig plats där valpen kan vila ostört, det kan till exempel vara en valphage eller en hundbädd som står på ett lugnt undanskymt ställe, tipsar Ewa.

Många hängivna hundägare vill aktivera sina hundar så mycket det bara går, och även om det är bra att vara engagerad är det också viktigt att hitta rätt balans. Ewa menar att det ska finnas en av- och på-knapp, så att valpen får en lagom mix av aktivitet och vila.

– Lagom är bäst, som man brukar säga i Sverige. Var försiktig med aktiviteter som kan leda till skador eller överstimulans. Om man bara tränar valpen i högenergiaktiviteter, som att konstant kasta boll eller leka intensivt, kan det bli svårt för hunden att lära sig koppla av senare i livet.

För många start- och stopp-lekar, där valpen rusar fram och tvärstannar, kan vara både fysiskt och mentalt påfrestande. Likaså kan pinnar, som ofta ser oskyldiga ut, innebära risker om valpen skulle sätta dem i halsen.

– De flesta vill också kunna ta med hunden på café, besöka vänner eller bara njuta av en lugn stund tillsammans. Om valpen är van vid att alltid vara i hög aktivitet, kan det bli en utmaning för den att lära sig slappna av.

Tänk och träna långsiktigt

Bygg istället upp relationen genom lugnare lekar. Ewa rekommenderar särskilt nosövningar som en av de mest effektiva träningsmetoderna. De stimulerar inte bara valpens hjärna, utan stärker också bandet mellan dig och din hund.

– Det är ett lugnare sätt att arbeta tillsammans, och valpen ser dig som den som hittar på något kul. En av mina favoritövningar är att skapa en liten sökruta, stor som ett A4-papper i början. Gå runt i en fyrkant och lägg ut små godisbitar i rutan. Valpen får vänta på avstånd. När allt är klart får den gå fram och nosa upp godisarna.

Passa också på att göra små sökövningar på promenaden genom att till exempel gömma godis i barken på träd eller skapa en sökruta på marken. Allteftersom valpen blir duktigare kan du göra sökrutorna större och gömma färre godisbitar, vilket ökar utmaningen.

– Den här typen av nosarbete är fantastisk för valpar eftersom det ger dem mental stimulans och skapar ett lugn. Det bygger självförtroende och stärker bandet mellan dig och din valp, samtidigt som det håller valpen mentalt engagerad på ett positivt sätt, säger Ewa.

När det gäller vardagsträning bör man alltid tänka långsiktigt. Vad är viktigast för att hunden ska fungera bra i familjen och vardagslivet? Det är alltid kul att lära valpen att sitta, ligga och göra trick som att snurra runt eller ge tass, men det som verkligen gör skillnad är de grundläggande färdigheterna som påverkar det dagliga samspelet.

– Ett av de viktigaste momenten är att valpen lär sig att följa dig naturligt, utan att du hela tiden måste ropa på den. När valpen är liten följer den dig ofta spontant, särskilt om ni är ute i trädgården eller på promenad. Se till att berömma och belöna med en liten godisbit. Upprepas regelbundet så att valpen lär sig att

”Korta regelbundna träningspass är mer effektivt än att försöka göra allt på en gång.”

hålla koll på var du är, snarare än att du alltid måste hålla koll på den. I framtiden leder det till att du har en hund som alltid håller sig nära dig.

En annan central del i valpträningen är passivitetsträning – konsten att sitta lugnt på ett café, vänta tålmodigt utan att kräva uppmärksamhet, eller bara vara närvarande utan att aktiveras. För högenergihundar, oavsett ras, är det särskilt viktigt att träna detta eftersom de behöver lära sig att koppla av och inte konstant förvänta sig stimulans. Stanna till ibland på promenaden, sitt på en parkbänk och titta på det som händer runt omkring. När valpen är lugn kan du fortsätta gå.

– Om din hund exempelvis pockar på uppmärksamhet när du fikar med en

kompis, är det viktigt att inte alltid ge efter. Vänta tills hunden är lugn och tyst, om så bara för en kort stund, innan du ger den uppmärksamhet. På så sätt lär sig hunden att det inte hjälper att vara påstridig eller otålig. Att vänja valpen vid att kunna koppla av kommer du ha stor nytta av senare, både i vardagen och om du vill träna och tävla på hög nivå. Det gör också att du får en hund som är mycket lättare att ha med sig överallt.

Välj rätt lekkamrater

Socialisering med andra hundar är värdefullt, men det kräver eftertanke. Istället för att låta valpen springa fritt och leka, bör du delta aktivt och se till att mötena sker under trygga förhållanden.

– Låt valpen leka med jämnstora >

FOTO: ADOBESTOCK

Att börja träna in bra vanor tidigt underlättar livet tillsammans senare.

hundar i den mån det går för att undvika skador och så att leken blir någorlunda jämställd. När valpen träffar vuxna hundar är det viktigt att de är snälla och tålmodiga så att valpen får bra vuxna förebilder.

Det finns inget att vinna på att valpen blir tilltryckt av okända hundar på promenaden. Det leder endast till oro och i sämsta fall till utfall mot andra hundar längre fram i livet. Skulle det ändå inträffa, lek med valpen direkt efteråt och ge den godis för att avdramatisera situationen. Det är en mycket bättre strategi än att skälla ut den andra hundägaren eftersom det bara förvärrar händelsen för valpen.

Genom att vara med och till viss del styra leken, till exempel genom att pausa då och då för lite godis och lugn, lär sig valpen att du alltid är en del av ekvationen. Det är något som är ovärderligt i framtiden, till exempel när du behöver kalla tillbaka din hund mitt i leken eller avbryta en situation.

En annan viktig del i socialiseringen är att lära din hund att gå förbi andra hundar utan att alltid behöva engagera

sig. Det är en grundläggande färdighet för att få en hund som är trygg och följsam i olika miljöer.

Träna på att gå förbi andra hundar samtidigt som valpen håller fokus på dig, kanske genom att ge lite godis eller bara stanna och observera utan att leka. Det hjälper hunden att förstå att det är helt normalt att möta andra hundar utan att det alltid måste leda till lek eller interaktion.

Inkallning och miljöträning

Inkallning är en annan viktig färdighet att börja träna tidigt. Även om valpen redan följer dig naturligt, är det bra att träna in en specifik signal. Namnleken är ett utmärkt sätt att börja. Säg valpens namn och ge den en belöning direkt. Du kommer snart se att den reagerar på sitt namn och sedan kan du gradvis öka avståndet.

– För att göra träningen rolig för valpen, fokusera på positiv förstärkning – använd kärlek, godis, och leksaker som belöningar. Ha också förståelse för att valpen inte kan lära sig allt på en gång. Även om den till exempel lär sig "sitt"

hemma, behöver den fortfarande öva på det i andra miljöer. Håll träningen kort och positiv, så att valpen tycker att det är kul att lära sig och vara med dig.

Träning handlar inte bara om att lära in ett beteende i en miljö och sedan förvänta sig att det ska fungera överallt. Du måste generalisera träningen. Ju fler platser du tränar på, desto snabbare kommer din hund att förstå att det som gäller här gäller även där.

Miljöträning är en avgörande del i en hunds utveckling, eftersom den hjälper hunden att bli trygg och självsäker i olika situationer och miljöer. Genom att gradvis introducera valpen för olika miljöer förbereder du den psykologiskt för att hantera vår människovärld.

– Det är särskilt viktigt eftersom vi förväntar oss att hundar ska fungera smidigt i en miljö som egentligen inte är naturlig för dem. Samtidigt ska man inte överbelasta valpen. Miljöträning måste ske i små, hanterbara steg, särskilt när valpen är liten, säger Ewa. Korta regelbundna träningspass är mer effektivt än att försöka göra allt på en gång. Det gäller för all typ av träning – små steg

gör att valpen bättre kan ta in och bearbeta nya erfarenheter.

Glöm inte koppel

Sist, men inte minst, glöm inte koppelträningen. När valpen blir lite äldre, är det dags att börja tänka på koppelträningen. Det är något som många glömmer bort eller inte prioriterar tillräckligt snart. Att tidigt lära hunden hur den ska bete sig i koppel kan spara mycket huvudvärk i framtiden.

– När du går i koppel, bestäm vilken sida du vill att hunden ska gå på. Traditionellt sett har hundar tränats att gå på vänster sida, men det viktigaste är att du är konsekvent. Börja tidigt med att belöna hunden när den går korrekt vid din sida, och om den börjar dra, kan det räcka med att stanna upp och ändra riktning för att få den att förstå vad som förväntas, säger Ewa och fortsätter:

– Genom att alltid ge belöningen precis vid det ben där du vill att hunden ska vara, hjälper du den att förstå exakt var den ska positionera sig. Om du ger godis långt framför dig, riskerar du att valpen börjar dra framåt och inte håller rätt position. Om du inte etablerar dessa grunder tidigt, kan du stå inför större problem senare, som att hunden drar och ligger långt före dig i koppel. Det är mycket lättare att träna rätt från början än att behöva rätta till problem som har fått sätta sig. Därför är det verkligen värt att lägga tid på koppelträningen, även om det kan verka som en enkel sak att skjuta upp.

Men viktigast av allt är att bygga en stark relation med din valp baserad på tillit och respekt. Genom lekfulla nosövningar, följövningar, passivitetsträning och konsekvent koppelträning kommer du inte bara att utveckla valpens färdigheter, utan också stärka ert band. Med tålmod och eftertanke kan du forma en trygg, samarbetsvillig och glad hund som kommer att vara en trogen följeslagare i många år framåt. ●

Att ha kul tillsammans underlättar inläringen.

Om Ewa Highland

Ewa Highland har bott i England i 20 år och är en erfaren beteendespecialist med ett djupt engagemang för hundars välbefinnande och utveckling. Hon har en gedigen utbildning inom djurbeteende och djurvälstånd, och har under många år arbetat med komplexa fall i England, ofta på rekommendation av veterinär. Hon har även tagit fram en egen valpträningsfilm som har sålts över hela världen, för att sprida kunskap och hjälpa ännu fler att

förstå och träna sina djur på ett bra sätt. I september flyttar hon hem till Sverige och Stockholm där hon planerar att fortsätta att arbeta med beteendekonsultationer, men förhoppningsvis också kunna ge några kurser på sin blivande brukshundklubb. Ewa är utbildad SBK-instruktör och har tävlat i lydnad och bruks med boxer i England. Hon föder också upp dvärgschnauzer och ställer ut sina hundar på hög nivå.

Kastrera eller inte?

Det finns både för- och nackdelar med att kastrera din hund ur ett veterinärmedicinskt perspektiv. Innan du tar beslutet prata med din veterinär om hur din familjesituation ser ut, vad du har för ras och vad du vill göra med din hund.

TEXT KARIN WANDRELL

Historiskt sett i Sverige har det inte varit tillåtet att kastrera djur utan veterinärmedicinska skäl som till exempel testikelcancer eller livmoderinflammation. Det var först 1988 som lagen ändrades och djurägare själva kunde välja om de ville kastrera sitt djur eller inte. Prata gärna igenom saken med din veterinär innan du bestämmer dig och gå igenom för- och nackdelar tillsammans, det gäller framför allt hanhundar.

– En fördel med kastration är att det minimerar risken för vissa könsbundna sjukdomar. Tikarna drabbas inte av livmoderinflammation eller pyometra, en potentiellt allvarlig inflammation där livmodern förstoras och fylls med var, och hanarna slipper få problem med prostataförstoring och testikel tumörer. De kan dock drabbas av prostatacancer som äldre även om de är kastrerade, säger veterinär Nina Kjellerstedt.

En tik som är några år gammal och har löpt mycket kan börja få smygförändringar i livmodern som gör att den inte mår bra. Djurägaren upplever oftast att hunden inte är jättesjuk, men heller inte

riktigt pigg. Tar man då bort livmoder och äggstockar upplever djurägarna att de plötsligt får tillbaka en ”valp” igen.

Hos en hanhund kan testosteron bidra till ett aggressivt beteende, något som eventuellt kan dämpas vid kastrering, men det är långtifrån säkert. Ofta är flera andra faktorer inblandade, till exempel rasegenskaper, uppfostran och tidigare erfarenheter. Ett beteende som från början utlösts av testosteron blir med tiden inlärt och kan därför fortsätta även om man tar bort testosteronet.

De tre vanligaste biverkningarna efter kastrering är sämre päls, inkontinens och viktuppgång. Man har sett att vissa raser kan få annorlunda päls, vilket gäller både hanar och tikar.

– Man brukar prata om ”fluffy coats”, hunden får något som liknar valppäls igen, och för den som ställer ut kan det bli ett problem, säger Nina. En del hundar kan även utveckla inkontinens, de får svårt att hålla tätt. Vi vet inte exakt mekanismen bakom, men det går att behandla ganska bra medicinskt och det finns även kirurgiska metoder. Men det är alltid viktigt att först kolla upp om det finns någon annan anledning som

urinstenar, urinkristaller eller andra urinvägsproblem som inte har med kastrationen att göra.

Många hundar går upp i vikt efter kastration så det gäller att se upp så hunden inte blir överviktig. Efter en kastrering minskar mängden könshormon vilket kan leda till lägre ämnesomsättning och minskad muskelmassa samtidigt som många hundar får ökad aptit.

– Har man redan en överviktig hund måste man vara extra noga med maten. Anpassa mängden eller byt till ett foder med färre kalorier, men som fortfarande innehåller all näring hunden behöver. Känner du dig osäker prata med veterinären och få hjälp med en kostplan, tipsar Nina.

Kastrera inte för tidigt

När det kommer till nackdelar kan vissa hundar utveckla neoplasier, tumörsjukdomar som omfattar både godartade och elakartade tumörer. Men det går i dag inte att säga om det enbart har med kastrationen i sig att göra. Det kan också bero på att kastrerade hundar lever längre och att tumörsjukdomar är något som kan komma med åren.

Prata med en veterinär innan du tar beslutet att kastrera din hund.

”Har man redan en överviktig hund måste man vara extra noga med maten.”

– Vissa raser löper dessutom större risk överlag att få tumörsjukdomar så de kanske hade drabbats oavsett. Exempel på tumörsjukdomar som ses mer hos kastrerade hundar är osteosarkom, elakartad skelettumör, och hemangiosarkom, en elakartad och ofta aggressiv tumörsjukdom som härleds från blodkärl och är vanligast i hud, mjälte och hjärtat säger Nina.

Det man sett hittills när det gäller vissa former av neoplasier är att tidig kastration kan öka risken, men det i sig betyder inte betyda att hunden kommer att drabbas eftersom det alltid är flera faktorer som spelar in.

Nina rekommenderar därför att vänta med att kastrera till dess hunden är åtminstone ett år och om det är en större ras till 1,5 år för att minimera ortopedis-

ka problem. En tik ska ha löpt minst en gång för då vet man att den har kommit i puberteten. En fördel är att om man kastrerar en tik före två års ålder är det mindre risk att den utvecklar juvertumörer som äldre.

I USA kastrerar man många gånger innan hundarna kommit in i puberteten. När det gäller större raser har man sett att det gör att de växer längre och blir lite större än normalt. Både tikar och hanar löper också högre risk att utveckla olika ortopediska problem som korsbandsskador och höftledsproblem.

– Om hundarna får bli könsmogna vet man att tillväxtzonerna är slutna och då är det också mindre risk att de utvecklar ortopediska problem, framför allt stora tunga raser. När det gäller brukshundar kan det vara bra att vänta tills hunden är >

Kastrering av hanhund

1. Ett snitt görs framför eller på pungen. Testiklarna tas bort genom att först ligera/knyta av blodkärlen och sädesledarna.
2. Hunden får smärtstillande mediciner och bör hållas i vila med en krage för att förhindra att den slickar på såret. Stygn tas bort efter cirka 10–14 dagar.

Kastrering av tik (ovarie-hysterektomi och ovariektomi)

- **Ovariehysterektomi:** Snitt görs i bukväggen för att ta bort äggstockar, äggledare och livmoder. Efter operationen får tiken smärtstillande och behöver vila. De ska bära krage eller bodystocking för att inte slicka på såret. Stygn tas bort eller löses upp av sig själva efter några veckor.
- **Ovariektomi:** En mindre invasiv metod med titthålsoperation där kirurgen gör små hål i buken för att enbart ta bort äggstockarna med hjälp av speciella kirurgiska instrument. Detta är snällare för vävnaderna och hundarna mår snabbt bättre efter operationen.

Gå igenom för- och nackdelar innan det är dags för operation.

”När det gäller brukshundar kan det vara bra att vänta tills hunden är minst 1,5 år...”

ha koll på att det inte blir någon sårinfektion eller börjar blöda, säger Nina.

För tikar innebär ingreppet en större operation. Vid en så kallad ovarieehysterektomi görs ett bukingrepp och då tas både äggstockar och livmoder bort. När det gäller unga tikar, som bara har löpt en eller eventuellt två gånger, kan en ovarieektomi göras då enbart äggstockarna tas bort och livmodern lämnas kvar.

– Det är ett enkelt ingrepp som kan göras via laparoskopi, så kallad tithälsoperation. Dagen efter mår hunden bra igen. Genom att ta bort äggstockarna finns det ingenting kvar som kan påverka livmodern att utveckla pyometra, en potentiellt allvarlig inflammation där livmodern förstoras och fylls med var, eller endometrit. Dessa sjukdomar drabbar okastrerade, äldre tikar.

Ett annat alternativ är kemisk kastring som innebär att man sätter in ett hormonimplantat under huden på en hanhund som tillfälligt undertrycker testiklarnas aktivitet, vilket minskar både sexuell drift och reproduktionsförmåga. Effekten varar i ungefär 6–12 månader, och full effekt uppnås cirka 6 veckor efter det att implantatet har satts in. Kemisk kastring är reversibel, vilket gör att man som hundägare kan se hur hunden påverkas innan man eventuellt väljer att kastrera den för gott. ●

Tävling, prov och utställning

Vill du tävla och meritera din hund är möjligheten begränsad om hunden är kastrerad. Beroende på om du har en hane eller tik och om hunden är kirurgiskt eller kemiskt kastrerad gäller olika regler. Du hittar dem i Nationellt dopingreglemente för hund på Svenska Kennelklubbens hemsida.

Generell dispens för kastrerad hund

Det finns en generell dispens för kastrerad hund vid tävlingar och prov, andra regler gäller för till exempel utställning och exteriörbeskrivning. På Svenska Kennelklubbens hemsida hittar du information om vad som gäller för kastrerad hund. Frågor kring dispensansökan för hund besvaras av Svenska Kennelklubbens tävlingsavdelning.

Källa: SKK

minst 1,5 år för att minimera ortopediska problem, säger Nina.

Flera metoder att välja bland

Många tror att kastrering är samma sak som sterilisering, men vid sterilisering är könsorganet kvar, det vill säga testiklarna och ovarierna (äggstockarna).

– Man kan kastrera en hanhund på olika sätt. Jag brukar lägga ett litet snitt precis framför pungsäcken, och ligera/knyta av kärl och sädesledare innan man skär bort testiklarna och syr ihop hudsåret. Efter ett par dagar drar pungsäcken ihop sig. Det blir ett sår på 2–3 cm. Vissa veterinärer tar även bort pungsäcken, men det kan ibland leda till sårkomplikationer. Hundens går hem samma dag efter att ha fått antiinflammatoriskt läkemedel och smärtlindring på kliniken. Den får med sig ett recept på antiinflammatorisk medicin att ge hemma. Sedan är det viktigt att ta det lugnt några dagar efter operationen och

Så väljer du rätt valp

Att träna och tävla med sin hund är en dröm för många, men att hitta rätt valp kan vara en utmaning.

– Tro på din valp och investera den tid och det arbete som behövs, säger uppfödaren Nathalie Ädel.

Nathalie Ädel föder upp både border collie och chihuahua. Hon har tävlat i lydnad och haft tre hundar kvalificerade till SM samma år. Dessutom har hon tränat en räddningshund som kvalificerade sig till två VM, men tyvärr gick bort vid fyra års ålder.

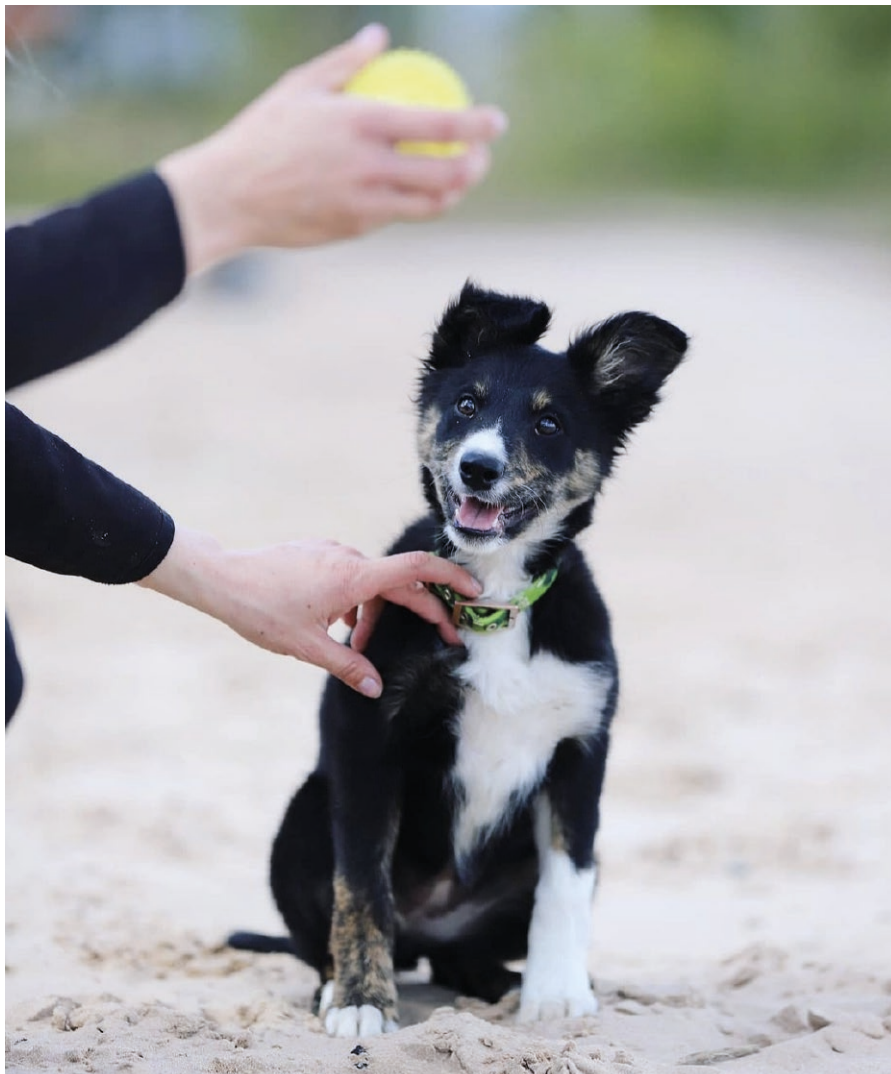
– Jag är ganska nöjd med att tävla på den nivå jag har gjort. Jag gillar att träna och tävla med hundar och utveckla dem, men för att nå den yttersta toppen behöver man nästan fokusera helt och hållet på en hund. Det är svårt när man har flera hundar och utövar flera sporter, säger Nathalie som i dagsläget har sex chihuahuas och två border collies därhemma.

Border collie är känd för sina vallhundsegenskaper, vilket gör dem extremt träningsbara och känsliga på rätt sätt. Men Nathalie påpekar att mentaliteten hos hundarna är minst lika viktig, vilket ibland förbises vid aveln av renrasiga vallhundar. När hon väljer föräldradjur till en kull söker hon både efter vallningsegenskaper och en bra grundmentalitet som ger trevliga och stabila hundar i vardagen.

– Trots all planering blir det inte alltid som man har tänkt när man gör en kombination. Jag har flera olika linjer, alla med sina egenskaper. Några är väldigt seriösa hundar och då gäller det att planera träningen noggrant och eftertänksamt, eftersom felaktigheter kan sitta kvar länge. Jag har också linjer där hundarna är mer öppna och mindre benägna att fastna i fel. De är mer flexibla och vi kan testa olika saker för skojs skull utan att det påverkar dem negativt.

En del border collie går lätt in i vallning och blir svårare att arbeta med, men när man väl kommer över den tröskeln blir de ofta väldigt häftiga hundar, menar Nathalie. Hon föredrar själv hundar som är lite öppnare och mer lekfulla i träningen, eftersom det ofta leder till ett stabilare resultat i slutändan.

– Ett problem som jag ofta ser är att folk jämför sin nya hund med sin tidigare hund. Jag tycker det är svårt att sälja en valp till någon som har haft en riktig topphund, eftersom det blir tuffare för valpen att leva upp till förväntningarna och bli rättvist bedömd. Jag har själv

Ge din nya valp en ärlig chans och jämför den inte med tidigare hundar.

gjort samma misstag. Jag behöll en valp från min bästa tik någonsin, hade stora drömmar och blev besviken. Det var först när jag gav henne chansen att vara sig själv som hon blev fantastisk. Vi tävlade i SM-finaler och kom med i landslagstruppen.

Träffa mamman innan beslut

Innan man väljer en valp ska man alltid se till att träffa mamman för att få en bra uppfattning om valpens potentiella beteende och egenskaper. Om en förälder är rädd, osäker eller tillbakadragen måste man fråga sig om man är beredd att arbeta med de egenskaperna hos en valp.

– Acceptera inga ursäkter från uppfödaren. En hunds beteende kan inte bortförklaras med tillfälliga ursäkter, utan ska vara en viktig faktor i ditt beslut. Tänk också på vad du själv söker. Vill du ha en lugn och tillbakadragen hund kanske en social och energisk valp

inte är rätt för dig, och vice versa.

Pappan till valparna har förstås lika stor betydelse som mamman, men är ofta svårare att träffa. Nathalie har haft tur med sina senaste kullar och kunnat bjuda in både valpköpare och pappans ägare under en dag, så att alla har fått möjlighet att träffa båda föräldrarna.

– Det har varit väldigt värdefullt, men det är inget man kan räkna med. Jag tror det viktiga är att förstå att mycket av arbetet med en hund sker först när valpen kommer hem. Det är lätt att stirra sig blind på meriter när man väljer valp, men mina hundars meriter säger egentligen ingenting om deras avelseegenskaper eller deras sätt. Det handlar mycket om hur jag har tränat dem. Det är inte alltid den hund med flest meriter som jag har tyckt varit den bästa i slutändan, utan kanske snarare den hund jag har arbetat mest med.

Många hundägare har stora drömmar

Bygg relation genom att leka tillsammans.

och ambitioner när de hämtar sin valp, och det krävs väldigt lite för att de ska krasas. Därför är det så viktigt att ta det lättsamt i början och se vad man har i kopplet. Bygg relationen och träningen utifrån det, och ha roligt under tiden.

Bygg relationen först

Det första halvåret bör man fokusera på att bygga en stark grund i relationen med sin hund, det är ungefär som att bygga ett hus. Om grunden är stark, kan man bygga vidare utan att oroa sig för att hela strukturen ska falla samman. Miljöträna och låt valpen vara en del av vardagen. Lär den att klättra på saker, vara med i olika sammanhang och hantera olika typer av stimuli.

– Lek är en otroligt viktig del av träningen, och man kan använda lek för att bygga relation och träna in grundläggande moment som att springa runt en kon, säger Nathalie. Det bygger en stabil

och mentalt stark hund som i slutändan kommer att vara bättre rustad för tävling.

När valpen har mognat både mentalt och fysiskt, kommer mer avancerade rörelser och moment att bli mycket lättare att lära in. Undvik att göra saker som är tekniskt eller kroppsligt för svåra för en ung valp, eftersom det kan göra träningen svårare än nödvändigt.

Ha gärna en målbild, men förstå att det tar tid att nå dit. Precis som vi människor inte kan springa ett maraton första gången vi snör på oss tränings-skorna, kan vi inte förvänta oss perfektion från valpen direkt.

– När det gäller att se potential hos en liten valp finns det tyvärr inget konkret att gå på. Man får helt enkelt chans lite grann och gå in i det helhjärtat. Det handlar om att verkligen tro på valpen och det uppfödaren har sagt. När man åker därifrån ska man känna att man har fått den bästa valpen! ●

Vad ska man tänka på när man väljer en valp?

- Träffa föräldrarna: Det är viktigt att träffa minst mamman och gärna båda föräldrarna för att få en bra uppfattning om valpens framtida beteende.
- Observera beteendet: Om en förälder är rädd eller osäker, överväg om du är redo att arbeta med dessa egenskaper hos valpen.
- Tänk på dina behov: Fundera på vad du söker i en hund. En lugn och tillbakadragen hund passar inte alltid ihop med en energisk och social valp.
- Undvik ursäkter: Acceptera inte ursäkter från uppfödaren om förälderns beteende. Beteendet är en viktig faktor i ditt beslut.

Från tjänstehund till säkerhetspolitik

Tjänstehundar har gått som en röd tråd genom patrullhundsinstruktören My Hörtings karriär. Hon har precis avslutat en unik utbildning på FOSA, Försvars- och säkerhetsakademien, där hon representerade Svenska Brukshundklubben.

TEXT KARIN WANDRELL FOTO NILS PETTER NILSSON OCH ELIN JOHNSON

Försvars- och säkerhetsakademien (FOSA) erbjuder en unik och exklusiv utbildning för unga som är engagerade i någon av Folk och Försvars medlemsorganisationer. Den riktar sig särskilt till dem som vill fördjupa sina kunskaper inom försvars- och säkerhetspolitik. Alla som är med i en medlemsorganisation kan söka utbildningen, som patrullhundsinstruktören My Hörting gick i våras.

– Vi var 23 deltagare från olika politiska förbund, myndigheter och frivilliga försvarsorganisationer. Utbildningen gav oss insikter i det försvars- och säkerhetspolitiska fältet i frågor som rör fred, frihet och demokrati, samt många aspekter av Sveriges totalförsvar. Det är den verksamhet som förbereder Sverige för krig och omfattar både civil och militär verksamhet, säger My och fortsätter:

– Svenska Brukshundklubben (SBK) spelar en viktig roll här som frivillig försvarsorganisation. Vi har bland annat i uppdrag att rekrytera och utbilda personal till totalförsvaret samt bedriva försvarsupplysning. Vårt fokus är att informera om samhällsviktiga hundar och deras bidrag till totalförsvaret. Många av våra medlemmar kanske inte ens är medvetna om att vi är en frivillig försvarsorganisation och hur de kan bidra till totalförsvaret tillsammans med sin hund.

My, som ursprungligen kommer från Västkusten, bodde som ung tonåring fyra år på Island. Där skaffade hon sin första hund, en pudel. Men det var först när hon kom tillbaka till Sverige och gick Forshaga hundsportgymnasium som hundintresset verkligen väcktes. Hon skaffade en till hund, schäfern Mara, och började träna och tävla i olika hundsporter.

– När jag var 18 år deltog jag på ett

ungdomsläger för tjänstehundar, och det kändes verkligen som att komma hem, minns My. Gemenskapen och ansvaret man fick, tillsammans med känslan av att bidra till något större, var otroligt givande.

Valde Försvarsmakten

My visste redan att hon ville jobba med hundar, men det var först efter lägret valet föll på Försvarsmakten. Hon utbildade sin schäfer Mara till patrullhund och blev som 19-åring hundförare i Hemvärnet där hon gjorde sin första övning samma år.

– Efter det utbildade jag mig till hundbefäl och patrullhundsinstruktör via SBK Hundtjänstskola. Som 20-åring valde jag att börja arbeta heltid inom Försvarsmakten och gjorde min grundläggande militärutbildning på F17 i Ronneby. Därefter blev jag militärpolis och hundförare vid Livgardet i Stock-

”Det är otroligt häftigt att se hur många av ungdomarna som är kvar i verksamheten och att jag har fått vara med och bidra till det.”

holm. Samtidigt fick jag i uppdrag av SBK att utveckla en fungerande ungdomsverksamhet inom tjänstehundar som ungdomsansvarig i FM-gruppen.

Här ansvarade hon bland annat för att utforma vilka läger som skulle anordnas och tog fram kurs- och genomförandeplaner samt införde konceptet ungdomsambassadörer.

– Vi ville att ungdomarna skulle ha givande fritidsaktiviteter året runt och arrangerade bland annat regionala ungdomsläger som ägde rum på hösten. Efter fyra år lämnade vi över rodret till ett par av våra ungdomsambassadörer. Det är otroligt häftigt att se hur många av ungdomarna som är kvar i verksamheten och att jag har fått vara med och bidra till det. När jag lämnade den rollen övergick jag mer till vuxenutbildningar och patrullhundskurser.

I dag sitter My med i SBK:s utskottsgrupp kvalitet patrullhund och är aktiv

som instruktör vid hundförarutbildningar, patrullhundskurser och ute på förbanden. Hon är även sensorbefäl i ett insatskompani i Hemvärnet.

– I somras ägnade jag nästan hela min semester åt att vara instruktör på Hundtjänstskolan i Marma för Patrullhundsinstruktör steg 2 och för Ungdom steg 3, berättar My.

Nya riktlinjer på gång

Till vardags jobbar My på Polismyndigheten som ledningsoperatör på NOA, men har varit tjänstledig för att studera ett program inom Ledarskap, kvalitet och förbättring på universitet. Det är en teknisk kandidatutbildning med fokus på verksamhetsutveckling, processtyrning, kvalitetssäkring och förändringsledning.

– Jag blev klar i våras. Mitt examensarbete fokuserade på SBK och patrullhundsinstruktörer. Tillsammans med min studentkollega undersökte jag hur

utbildningsprocessen ser ut i dag, hur den ska se ut enligt Försvarmaktens anvisningar och hur den kan optimeras. Tidigare har SBK kunnat utveckla en egen utbildningsprocess för instruktörer, eftersom hund är ett komplicerat hantverk. Men från och med 2025 måste SBK följa Försvarmaktens anvisningar gällande utbildning av instruktörer vid frivilliga försvarsorganisationer (FFO).

Det innebär att SBK-medlemmar först måste gå en generell instruktörskurs för att bli instruktör inom en FFO, och därefter en instruktörskurs hos SBK för att få sin specialistkunskap inom hund och patrullhund.

Examensarbetet resulterade i en djupgående analys och förslag på hur man kan förbättra och optimera utbildningsprocessen, bland annat genom Lean Management-principer för att strömlinjeforma processerna och säkerställa hög kvalitet och effektivitet.

– Vi har presenterat det för utskottet för samhällsnytta som visat intresse för våra förslag. Det har varit en intensiv och lärorik process, och jag ser fram emot att se om våra förslag kommer implementeras och kunna bidra till en ännu starkare organisation. ●

Namn: My Hörting.

Ålder: 31 år.

Familj: Mellanpudeln Manvaregens Pocket, 2 år, patrullhund i Hemvärnet.

Bor: Stockholm.

Bästa egenskap: Engagerad, positiv och strukturerad.

Intressen: Tjänstehund, säkerhetspolitik och sportklättring.

Kuriosa: Kan prata isländska och har bott i en campervan i södra Europa i ett år.

Bruks-SM och Dalarna – lyckad kombo

Svenska Brukshundklubbens mästerskap i bruks och mondioring har just avslutats. Vi är många som känner glädje och tacksamhet gentemot de klubbar och funktionärer som bjudit på en härlig helg för alla bruksintresserade.

TEXT OCH FOTO ANNA PERSSON

När SBK saknade arrangör för SM i bruks och mondioring 2024 ställde Daladistriktet upp, trots att de arrangerat SM-tävlingarna så sent som för två år sedan. Kanske tvekade några av funktionärerna över att dra igång denna enorma arrangörsapparat igen, men i brukshundssverige jublades det. Alla som var med 2022 vet vilket fantastiskt SM som arrangerades i dalaskogarna och på Siljansvallen i Leksand, och såg nu fram emot att få uppleva detta igen.

Mycket riktigt blev det också ännu ett härligt SM med välarrangerade tävlingar i fina marker, kompetenta funktionärer och fantastiska tävlande.

Naturligtvis fick vi även njuta av folkdräkter, fioler och den sällsamma fåbodsången kulning. Lördagens SM-middag var välbesökt och nöjda middagsdeltagare kunde njuta av rikligt med god mat och dryck till en rimlig penning. Dessutom lyste solen under nästan hela mästerskapshelgen, vilket förstås höjde stämningen ytterligare.

Uppletandet skedde några kilometer från Siljansvallen i öppen skog med vuxna träd, samt blåbärsris och mossa som undervegetation. Då det är svårt att komma med som åskådare på de övriga skogsmomenten är det uppskattat med en publikvänlig uppletanderuta, något som dalaarrangörerna också tagit fasta på. En stor publik följde hundarnas arbete i uppletanderutan.

Patrullstigen – en sann prövning

Patrullgrenen är fortfarande ny som mästerskapsgren och i år var det sju deltagare med hundar av raserna tysk schäferhund, belgisk vallhund, australian shepherd och australian kelpie.

Patrullstigen var en sann prövning där ekipagen fick visa vad de gick för. Den varierade terrängen ställde höga krav på hundarnas och förarnas taktiska färdigheter, där särskilt spårupptagen var särskilt väl genomtänkta. SM-domare Göte Karlsson kommenterar:

– Den efterföljande spårningen i de fantastiska markerna blev en riktig höjdpunkt. Apporterna visade sig vara

avgörande och bidrog starkt till tävlingens utfall. I de avslutande lydnadsproven visade ekipagen upp enastående precision och samspel, vilket gjorde att spänningen höll i sig ända till slutet. Som domare vill vi rikta ett stort tack till alla deltagare, och ett särskilt tack till de tävlingsansvariga för patrullhund Bruks. Ett extra tack går till Daladistriktet, vars engagemang och noggranna planering gjorde detta patrullhund-SM till en minnesvärd och framgångsrik tävlingshelg.

Efter lördagens specialmoment hade flera ekipage möjlighet att vinna gruppen. I topp låg Helena Nygren och Blackneck í Cýara, Nyköpings BK, med Sandra Danielsson och Rapport í Una, Kalmar BK, ett par poäng efter. Spänningen steg rejält när Sandra visade upp ett av mästerskapets bästa lydnadsprogram. Dock lyckades Helena hålla undan och fick dela prisspallen med Sandra samt Kristina Svensson med Mallekrafts K'jubel, Hammarö BK, som tvåa respektive trea. Inga cert delades ut, men samtliga deltagare erhöll godkända resultat.

Monica Bergqvist och Nydala Azzie i mondioringtävlingens längghinder.

Anna Löfgren gjorde succé i folkdräkt vid planskyddet.

Helena Nygren och Blackneck's C'Yara, SM-guld i patrullhundgruppen.

Glitzerns Chicka Cava var snabbast av alla på rapportsträckorna. Här tillsammans med Jill Borgstedt Lind vid uppletandet.

Anna Brovell och Rapports Tia, Kalmar BK omgiven av tävlingsledare och domare inför patrullstigen.

Spår och skydd

Tidig lördagsmorgon begav sig hälften av de tävlande till Ljungåsen utanför Ludvika och den andra hälften till Avesta. På båda ställena väntade fina spår i varierande terräng. Nio ekipage fick full poäng på spårningen, varav sju hade fullt även på spårupptaget.

Söndagens uppgörelse på lydnadsplanen blev som vanligt en tät tillställning där det var oerhört tajt mellan de främsta ekipagen. Efter en fin lydnadsuppväsning tog Anna-Kerstin Svensson och Inka, Tollarps BK, de avgörande poäng som behövdes för guldmedaljen. Endaste ett par poäng därefter kom Pirjo Gustavson med Lerkulan U Dott, Kopparbergs BK, och Susanne Högdal med Lerkulan Kasper, Umeå BK. Mindre än 10 poäng skilde de tre medaljörerna åt.

Hela fem cert och sex certpoäng delades ut i den konkurrensstarka spårhundgruppen

I skyddshundsgruppen tävlar hundarna i ett stort antal delmoment. På lördagen var det avsök, skydd och lydnad och på söndagen avgjordes tävlingen vid helgens stora publikdragare – planskyddet. Även här fick vi se många fina prestationer och en skyddshund stod dessutom för helgens allra bästa lydnadspoäng.

”Den efterföljande spårningen i de fantastiska markerna blev en riktig höjdpunkt.”

De senaste åren har Elin Bålefalk med Clara av Gybsmalinois och Anna Löfgren med Es-Flindtto´s Hexa, båda från Borås BK, turats om att ta hem guldmedaljen. Eftersom Anna vann 2023 borde således Elin vinna i år. Men riktigt så enkelt var det förstås inte, då det fanns många kompetenta kandidater till medaljerna. En av dem försvann dock redan vid uppletandet då fjolårets bronsmedaljör Red Goblin´s Wic skadade en tass vilket fick husse Martin Sjölin att avbryta tävlingen.

När Anna Löfgren klev in på planen inför skyddsarbetet möttes hon av helgens största jubel. Ingen har väl någonsin tidigare sett en skyddshundsförare iklädd folkdräkt! Det var en härlig publikfriare som man kan bjuda på när man redan har ett knippe SM-medaljer hemma. Efter det Anna och Hexa slagit till med vad som skulle bli dagens bästa skyddspoäng stod det klart att det skulle bli en tajt kamp om den ädlaste medaljen. Även Elin och Clara

gjorde en fantastisk insats och efter att tidigare ha levererat hela mästerskapets bästa lydnadsprogram stod Elin och Clara som guldmedaljörer med cert. Tätt därefter kom Anna och Hexa samt Catrin Englund med Buzzkills Box, Gnesta-Trosa BK, båda med certpoäng.

Sök och rapport

Sökskogen var belägen i härlig dalabygd i Djura, en bit söder om Leksand. Rutan var förlagd till en varierad och utmanande terräng med klurigt placerade figuranter. Fjolarmästarinnan Erica Häggström med Tunnevannets Check, Örebro BK, stod för dagens sökinsats och belönades med full pott, 300 p, av domarna. Men det var tajt i toppen och efter söndagens lydnad skilde inte ens tio poäng mellan de tre främsta tävlandena, samtliga med cert. Allra bäst lyckades Eva Johnson-Rosborg och Greis Working Dobby, Olofströms BK, följt av Annika Hedsten med Greis Working Jo,

Det var imponerande att se hundarnas noggrannhet och uthållighet i specialsöket. Här Michael Hedman och Karga Landets Orka, Heby BK.

Karlshamns BK, med Erica och Check som bronsmedaljörer.

För rapporthundsgruppen hade funktionärerna från Mora BK lagt upp en rolig och varierande bana som via en skidbacke gick genom blandad skog med både stig och obanad terräng samt något kalhygge. Banan kommenterades som ”besvärlig, men inga egentliga problem”, vilket också visades genom att samtliga deltagare tog sig igenom sträckorna på ett bra sätt och godkändes i momentet.

Allra snabbast var schäferhunden Glitzerns Chicka Cava med Jill Borgstedt Lind, Kristianstads BK. Tyvärr gick lydnaden inte lika bra för dem och när tävlingen skulle avgöras vid söndagens uppletande var det tre andra hundar som gjorde upp om medaljerna. Fjölårs-vinnaren Monica Clasén och Vasadu, Jönköpings BK, var ruggigt nära att försvara sin titel, men fick se sig besegrade av Tommy Nielsen med Malinator & Flitiga Freja, Hässleholms BK, som lyckats väl i samtliga moment. På bronsplats kom David Sundqvist med Vindögats Tango, Knivsta BK. Samtliga medaljörer med cert.

Mondioring – trippeldrama

Efter två bortfall bland de anmälda var det enbart tre deltagande ekipage i

Glada tjejer på sökhundsgruppens prisfall, från vänster: Annika Hedsten, Eva Johnson-Rosborg och Erica Häggström.

Uppfödargrupp långhårig collie, Marianne Hansson, kennel Gatefields.

mondioringtävlingen. Arrangörerna hade lagt ett stort arbete på att skapa en spännande och bra tävlingsmiljö och den stora publik som samlats runt arenan hade nog uppskattat att få se fler hundar. Kanske bör nästa års arrangör fundera på möjligheten att öppna tävlingen även för lägre klasser, utan SM-status.

Att det var få deltagare innebar dock

ingen brist på fina prestationer. Allra bäst lyckades Frida Olsson, Göteborg-Mölnads BK som i sin sista mondiotävling med Cherberos Carma slog till med ekipagets bästa resultat någonsin efter en imponerande uppvisning. Silvermedaljen gick till Monica Bergqvist med Nydala Azzie, Göteborg-Mölnads BK och bronset till Emma Svensson med The

Eagle V.d. Berlex-Hoeve, Västerås BK.

Ett trevligt och uppskattat initiativ var att mondioringtävlingen streamades och kunde ses digitalt av de som inte hade möjlighet att närvara.

Officiell tävling i specialsök

Nytt för årets SM var att även en officiell tävling i specialsök genomfördes, dock utan SM-status. Här hade arrangörerna fått låna en curlinghall som erbjöd en spännande och lagom stökig miljö. Då grenen är ny genomfördes tävlingen i klass 2 med sex deltagande ekipage. Till nästa år kan man hoppas att specialsöket finns med som SM-gren och att arrangörerna hittar en sökbana som kan ta emot en stor publik. För här kan man ana en verkligt publikdragande tävlingsform.

På området arrangerades även en utställning för brukshundraser. Även om utställningen inte lockar någon större publik är det ett trevligt initiativ som bidrar till vimlet och mångfalden vid det centrala tävlingsområdet.

Tack till alla som gjorde detta SM möjligt! Nästa år går SM i bruks och mondioring i Laholm med Hallands-distriktet som arrangör. ●

PATRULLHUNDSKURSER 2024

VILL DU GÖRA EN INSATS FÖR TOTALFÖRSVARET TILLSAMMANS MED DIN HUND?

Sök då till en patrullhundskurs! Du kan välja mellan en lokalt arrangerad kurs på en brukshundklubb nära dig med kurstillfällen på vardagar och helger, eller någon av våra internatkurser som arrangeras över hela landet.

MER OM KURSEN/HUR DU ANMÄLER DIG:

brukshundklubben.se/tjanstehund

Välkommen!

SVENSKA BRUKSHUNDKLUBBEN

Anmäl er
**REDAN
IDAG!**

Antalet platser
är begränsat

Frida Wallén och Karga Landets Pålitlige Drake uppvisade tävlingens bästa lydnad, 95 poäng.

IGP-SM – en riktig nagelbitare

Det var spänning hela vägen fram till final i årets IGP-SM på Bruksvallens IP i Ronneby där Eva Jansson med Mallekrafts Neo slutligen tog hem guldmedaljen. De tre medaljörerna får nu tillsammans med Camilla Rönnqvist och Jeanette Drevenhorn representera Sverige vid VM i Kroatien i september.

TEXT OCH FOTO ANNA PERSSON

I början av juli arrangerade SBK Blekingedistriktet IGP-SM på Bruksvallens IP i Ronneby. Med 240 poäng som kvalgräns deltog 38 ekipage i en spännande blandning av erfarna hundsportare och nya stjärnskott. Att tävlingen dessutom utgjorde kval till både FCI-VM och de nordiska mästerskapen hade förstås en särskild lockelse.

Invigningen med flaggor och nationalsång skedde under grå himmel och en del regn, men därefter ljusnade det och tävlingen genomfördes i sol och en hel del blåst.

Efter invigningen skedde lottningen där deltagarna tilldelades startnummer och fördelades i grupper om sex ekipage

i varje. Hälften spårade under lördagen medan övriga genomförde lydnad och skydd, vilket sedan växlade under söndagen. Den stora publiken fanns av naturliga skäl vid tävlingsarenan, men tack vare en snabb resultatrapportering var det lätt att följa hundarnas prestationer i spåret.

På tävlingsarenan inleddes lördagen med ett par stabila insatser redan tidigt på morgonen. Det var Kajsa Paulsson med Pergites Dora och Ossian Modin med Team Extreme Gambler, båda 85–86 poäng, vars resultat skulle ligga i topp ända fram till dagens sista ekipage. Vi fick också se andra fina prestationer, exempelvis Matilda Edblom med Civan

av Schwarz Engeln som genomförde ett skyddsarbete på 90 poäng. Towa Lindh med Arn såg ut som en utmanare till medaljerna, men försvann ur toppstriden då Arn inte gärna ville släppa figurantens skyddsärm på första kommandot.

Till sist klev så Eva Jansson, IGP-mästarrinnan från 2019, in på planen med Mallekrafts Neo och efter en uppvisning på hög nivå belönades ekipaget med dagens högsta poäng, 91–90 p.

Bland de som spårade under tävlingens första dag, var det flera som erhöll poäng inom betygskategorin utmärkt. Nästan full pott (99 p) fick Jens Broström med Red Cherry's Pippi och Patrik Karlsson med Tyrannens Galna Grymma. Strax >

efter återfanns andra förhandsfavoriter som Frida Wallén med Karga Landets Pålitlige Drake (98 p) och Camilla Rönnqvist med Diragos Amaranth (94 p). Helt klart skulle det bli en spännande söndag!

Spännande final söndag

I söndagens första par presenterade sig ett nytt spännande ekipage i mästerskapssammanhang, Jeanette Drevenborn med Mi-Jos Uston, som med 92 p från spåret och ett fint planarbete hade goda chanser att placera sig högt upp i resultatlistan. Ett annat ekipage som klättrade uppåt var Anna Strömstedt med Ada Hegerberg Boca Bohemia som gjorde rejält blåsigt väder under söndagen gjorde ett utmärkt spår på 97 poäng. Camilla Rönnqvist med Diragos Amaranth bjöd på en imponerande lydnad på 91 poäng, men förlorade viktiga poäng i skyddsarbetet. Från spårhundgruppen kom rapporten att Eva Jansson och Neo tagit ytterligare ett kliv mot prispallen efter 94 p i spåret.

Men spänningen skulle hålla i sig ända fram till söndagens näst sista ekipage. Här kom välmeriterade Frida Wallén med Karga Landets Pålitlige Drake tillsammans med fjolårets bronsmedaljör Jens Broström med Red Cherry´s Pippi, båda med höga poäng från lördagens spårarbete. Nu drog Frida och Draken till med mästerskapets bästa lydnad på 95 p och Jens och Pippi erhöll konkurrenskraftiga 91 poäng. Det var knäpptyst på läktaren när Frida och Draken gick in på skyddsplanen. Alla känner till Fridas höga nivå och 84 poäng skulle räcka för att ta hem guldmedaljen. Men som alla vet, så finns det inga givna segrar. Liksom flera hundar dessförinnan valde Draken att inte släppa sitt grepp om skyddsärmen och här försvann en av tävlingens starkaste medaljkandidater. Bättre gick det för Jens och Pippi som erhöll 85 poäng efter ett fint skyddsarbete. Guldmedaljen tog dock Eva Jansson med Mallekrafts Neo (94–91–90) hem.

Medaljörerna får tillsammans med fyran Camilla Rönnqvist och femman Jeanette Drevenhorn representera Sverige vid världsmästerskapet i Kroatien i september. Patrik Karlsson, Matilda Edblom och Ossian Modin fick äran att försvara de svenska färgerna vid NM i Nynäshamn.

Internationellt meriterad domare

Förutom deltagarnas prestationer brukar

även domarnas bedömningar vara föremål för intresse. Skyddsdomaren Pierre Wahlström, internationellt meriterad domare med flera stora mästerskap på sin CV, fick beröm för kunniga och välformulerade omdömen om ekipagen. När Brukshunden får en pratstund med Pierre förklarar han att han ser tydligheten som en av domarnas viktigaste uppgifter.

–Jag kan inte bara tilldela en siffra utan måste kunna förklara min bedömning genom att beskriva prestationen och lyfta fram sådant som kanske vare sig förare eller åskådare har noterat. Det finns ingen anledning att vi domare ska berätta om sådant som både tävlande och publik redan har sett, till exempel att en hund inte sätter sig eller inte släpper.

Under årets SM var hundarna oftast under god kontroll, men flera saknade tryck och dominans i bevakningsfasen.

Efter att ha satt ett bra grepp var det många som skiftade grepp och flera som visade oro under belastningsfasen.

–Många slarvade med övergångsfasen och en del förare gav ett så tidigt losskommando att det inte gick att utvärdera. Det var också många hundar som inte ville släppa eller släppte mycket sent, konstaterar Pierre.

De tjänstgörande figuranterna, Jimmy Nilsson och Patrik Sturk fick högsta betyg av domare Wahlström som ansåg att båda agerade korrekt och rättvist för samtliga hundar.

Avslutningsvis skickar vi ett varmt LYCKA TILL till de ekipage som nu kommer att representera Sverige vid de kommande nordiska och internationella mästerskapen! ●

Hela Pierre Wahlströms domarrapport finns att läsa på brukshunden.se

Den vita herdehunden Yata-Gun iz Beloy Brigady (förare Daniella Martinsson) blev stor publikfavorit och utnämndes av skyddsdomaren till tävlingens gulligaste hund.

Årets vinnare i IGP-SM

Placering	Namn	Hund	Poäng
1	Eva Jansson	Mallekrafts Neo	94–91–90
2	Jens Broström	Red Cherry's Pippi	99–91–85.
3	Anna Strömstedt	Ada Hegerberg Boca Bohemia	97–88–81.

Ett stort antal brukshundraser deltog i tävlingen – schäfer, malinois, rottweiler, dobermann, holländse herdershund, groenendael, riesenschnauzer och vit herdehund. Här ser vi rottweilern Team Extreme Gambler, som tävlade med sin förare Ossian Modin.

Prispallen med tre mycket världiga medaljörer.

Dubbelt guld för Team Rutin

I årets SM i lydnad tog självutnämnda Team Rutin hem både individuellt guld och lagguld.

– Det känns otroligt kul och är något som verkligen inte händer varje dag, säger Maria Brandel.

TEXT KARIN WANDRELL

Arets SM i lydnad, som hölls 13–16 juni vid Skoklosters slott, arrangerades av Bro-Håbo Brukshundklubb och lockade runt 65 deltagare. Kvaltävlingarna pågick i två dagar där momenten genomfördes i tre ringar. De 20 bästa ekipagen gick till final på söndagen. Parallellt med kvalet hölls även en separat lagtävling, anordnad av Bro-Håbo BK som en extra krydda. Team Rutin bestod av fem riktigt rutinerade förare; Maria Brandel, Diana Samuelsson, Helena Lindholm, Karin Fischer-Kristiansson och Tina Hansson.

– Karin, med Vallhunden Chapman, gjorde en jättebra kvaldag och kom in som etta. När du kvalade, tävlade du samtidigt i lagtävlingen. Varje lag kunde bestå av tre till fem hundar. De tre bästa resultaten i varje lag slogs sedan ihop till ett lagresultat. Vi vann faktiskt lagguld, vilket var jätteroligt, säger Maria som deltog i SM med border collien Bryggarskogens App som till vardags kallas Oi.

Alla fem lyckades ta sig till final där Maria till slut tog hem guldmedaljen med

”Ju längre jag har tävlat desto mer ödmjuk känner jag mig inför hur klurigt det är att få till det.”

278,14 poäng. Silvermedaljen gick till Johanna Elander med Västerängs Organized Chaos och på bronsplats placerade sig Niina Svartberg med Vallhunden Mr Hyde.

–Jag hade några små missar här och där i kvalet, men i stort sett var det en stabil och jämn runda och vi kom trea. Jag hade en vilodag på lördagen, vilket var skönt. I finalen fick jag startnummer tre, men eftersom Oi blev skadad i våras och vi inte kunde träna som vanligt, hade jag inte så stora förväntningar

överlag. När jag gick min runda kände jag att den var bra utan några större missar. Jag var ganska säker på att vi skulle hamna bland de fem första. Men det var svårt att veta eftersom det kom många duktiga ekipage efter mig.

Marias lagkamrater Diana och Tina placerade sig på fjärde och sjätte plats och Helena och Karin slutade på trettonde respektive fjortonde plats.

– Det är verkligen inte lätt att fokusera på stora tävlingar. Ju längre jag har tävlat desto mer ödmjuk känner jag mig inför hur klurigt det är att få till det, oavsett hur duktig man än är. Kanske hade jag en stor fördel den här gången, att jag fick gå in tidigt och gjorde en bra runda. För då tänker andra, "Okej, jag kanske kan göra en bättre runda än henne, men jag får inte ha någon miss. För då går det inte att slå det resultatet." Och det är i sig en press. Man måste verkligen sätta en stark prestation utan några större misstag, säger Maria.

Omgivningarna runt Skoklosters slott, samt själva arrangemanget kring tävlingarna av Bro-Håbo BK med Anna-Carin

Maria Brandel och Oi tog hem guld.

FOTO: LENA KERJE

Karlsson och hennes dotter Malin som förgrundsfigurer, får också ett stort plus.

– Det var en väldigt härlig plats att ha SM på. Det märks att Anna-Karin och Malin är väldigt rutinerade tävlande och verkligen har fin koll på hur man arrangerar ett bra mästerskap. Det var bra, fina upplägg och trevliga, glada funktionärer. Det är superviktigt och uppskattat när funktionärerna är vänliga och tar sig tid att le och prata några ord. De hade verkligen anordnat ett bra SM för oss deltagare, säger Maria.

Hon firade guldmedaljen med en god middag och champagne på en Michelin-krog i Riga i samband med VM i lydning. Middagssällskapet var bästa coachen Carin Bengtsson, som inte kunde delta på SM.

– Hon hjälpte mig däremot genom hela SM eftersom hennes egen hund inte hann bli bra till dess. Team Rutin har inte firat lagsegern ännu, det får bli på vårt nästa träningsläger. För de flesta av oss väntar rankingtävlingarna inför nästa års VM så vi kommer fortsätta att träffas, träna och peppa varandra och försöka bli lite bättre hela tiden! ●

Vinnare SM 2024

Placering	Namn	Hund	Poäng
1	Maria Brandel	Bryggarskogens App	287,14 p
2	Johanna Elander	Västerängs Organized Chaos	254,26 p
3	Niina Svartberg	Vallhunden Mr Hyde	253,38 p

FOTO VICTORIA WESTIN-FELICSSON

Rallylydnad på frammarsch

Allt fler tävlar i rallylydnad och på toppen är det hög nivå. Resultaten för de tre ekipagen på prispallen under SM 2024 var inte många poäng från full pott, trots utmanande banor. Svenska mästare blev Lizette Olausson och hennes border collie Midas, från Kungsörs BK.

TEXT ÅSA GRUNDÉN

Vi känner till "Glada Hudik", men under SM 5-7 juli växte ett nytt epitet fram – "Vänliga Hudik!" En härlig stämning med Hudiksvallsbor som välkomnade hundar nästan överallt. Hjälpsamma funktionärer hade åstadkommit ett bra genomtänkt tävlingsområde och bjöd på fina omgivningar för rastning och promenader. Till och med vädret var bra tävlingsväder!

Förutsättningarna kunde inte ha varit bättre för de 102 ekipage som samlades inför fredagens kval, med nummerlappar och stora förhoppningar. Hela 30 olika

raser fördelade på 57 klubbar var på plats – från Kalix i norr till Veberö i söder.

Under lördagens kval fortsatte de 102 ekipagen att tävla om en plats i söndagens final, där endast 30 ekipage skulle gå vidare. En av domarna, Jenny Lindmark från Piteå, berättar att på den här höga nivån jobbar fyra domare och en reserv tillsammans med banorna för att skilja agnarna från vetet.

– Som domare kan man göra klurigheter som kräver mycket av ekipaget, men vi är noga med att aldrig göra "fällor". Vi hade till exempel tema tempoväxlingar på en bana och många konmoment i en annan. Domargruppen,

ledd av vår överdomare Lotta Carlberg, har jobbat tillsammans i ett halvår kring banorna och våra bedömningar var väldigt samstämmiga under mästerskapet.

Cecilia Carlson tyckte lördagens tävling var speciellt utmanande för förarna.

– Jag är så stolt över min hund Axxa och faktiskt också över mig själv. Sen svider det ju lite att hamna på 37:e plats och bara sakna 7 poäng till en finalplats, men jag är ändå glad över vår placering.

De tävlande tog med sig sina ackumulerade poäng till finalen, vilket gav dem olika utgångslägen inför söndagens tävling. En tredjedel gick in i finalen med

över 390 poäng. Bland dem hittar vi de som stod på prispallen vid dagens slut.

SM Brons gick till Anna Larsson med border collie Vallviljans Fajt från Strängnäs BK. Silver tog Martina Stork med sin golden retriever Up Swing Joyful Spirit från Huskvarna HK.

Svenska Mästare i Rallylydnad 2024 blev Lizette Olausson och Midas (Nordic Paws Marble Fox), en border collie på 4 år, från Kungsörs BK.

– Det är så roligt och för mig riktigt överraskande, säger Lizette. Banorna var jättebra, men också svåra. Jag trodde inte att jag skulle klara det, men jag litade på Midas, så mitt jobb var att ha fullt fokus på banorna och skyltarna.

Lizette jobbar alltid mycket med grunderna, de är A och O och sitter i ryggmärgen på Midas.

– Det är mycket roligare för hunden att känna sig trygg i att han vet exakt vad han ska göra. Vi jobbar såklart tillsammans, men jag behöver inte koncentrera mig på att förklara vad han ska göra i olika moment. I så fall hade vi inte stått överst på pallen, för jag hade verkligen fullt upp med mitt.

Utmanande men rolig sport

Bra grunder gör det också relativt lätt att byta mellan olika grenar. Lizette och hennes hundar har en stor bredd och hon tycker det är roligt att det finns så många olika möjligheter. Osäkerheten om hur det skulle gå på SM beror delvis på att Lizette och Midas under våren fokuserat på VM i freestyle. Midas placerade sig där på åttonde plats individuellt och på silverplats med landslaget. Lizettes andra hund Lotus var världsmästare i freestyle 2023 och tog en individuell silvermedalj i år. Midas tävlar i flera sporter förutom rallylydnad, bland annat lydnad, freestyle och heelwork to music med mera.

Det som öppnar för möjligheten att tävla i alla dessa olika grenar är att grundkunskaperna är likartade, bland annat i positioner. Lizette upplever dock ändå att rallylydnad är mest utmanande.

– Det är för att det är svårast för mig som förare att vara närvarande och koncentrerad under en längre tid. Att inte kunna förbereda mig på vad som ska hända, vilket jag gör i lydnad, freestyle och heelwork. Här möter jag en ny bana varje gång och ska snabbt läsa och ta in alla skyltarna. Det är väldigt utmanande. Men det är en rolig sport! Det är så många som är med och tävlar och jag beundrar alla som är så duktiga på detta!

Malin Holländer representerade SBK förbundsstyrelse på plats. Hon reflekterade kring att vi inom SBK har mycket att ge varandra mellan olika grenar. Att vi kan vidareutveckla aktiv nyfikenhet, lärande och respekt mellan olika kunskapsområden vilket kan ge oss en oslagbar verksamhet.

Hon tränar inte själv rallylydnad (ännu) och hennes spontana reaktion på tävlingen var, förutom att ekipagen var avancerade, att stämningen var så avslappnad och god, alla applåderade varandra.

– Den glädje som ekipagen utstrålade i sin intensiva kommunikation under hela banan är fantastisk!

Och det är ju därför vi alla är här, glädje är rallyns själ, eller hur?

Arrangörsteamet, under kompetent ledning av Satu Saarisilta, hade bland annat jobbat med att vara förutseende. Vad kunde komma att behövas och vad skulle kunna hända? Exempelvis innehöll den första goodiebagen för de tävlande bra-att-ha saker – regnskydd, stadskarta, p-skiva och en lista på hundvänliga restauranger. Finurligt och genomtänkt!

Men en sak var svår att förutse – behovet av en domkraft. En tävlande fick punktering och efter lite detektivarbete kom lokalklubbens kassör ilande med en. Det slutade med att han även bytte däcket. Det säger mycket om den vänlighet och vilja att hjälpa som genomsyrade arrangörerna, arrangemanget och orten. ●

Lizette och Midas laddar upp!

FOTO: MARIA LARSSON

Ekipaget Lena Johansson och Aslan i finalrundan.

FOTO: VICTORIA WESTIN-ERICSSON

Vinnare SM Rallylydnad

Placering	Namn	Hund	Poäng
1	Lizette Olausson	Nordic Paws Marble Fox	788 p
2	Martina Stork	Up Swing Joyful Spirit	785 p
3	Anna Larsson	Vallviljans Fajt	783 p

Ta leken på allvar

Kolla in hur din hund leker med andra hundar för att förstå och kunna efterlikna deras beteende. Hundpsykologen Eva Bodfält, aktuell med boken "Kontaktkontraktet – Lek med din hund", menar att det är vi som ska spegla hunden och inte tvärtom för att bygga en bra relation.

TEXT KARIN WANDRELL FOTO JOHAN STRINDBERG

Att hästtjejen Eva Bodfält blev hundpsykolog var en ren slump. Hon halkade in på ett bananskal som hon själv uttrycker det. Tanken från början var att ta över pappans smidesföretag, men när det oväntat såldes stod hon plötsligt utan plan.

– Jag funderade på veterinär, men gillar inte matematik. Hade det funnits en hippologutbildning hade jag fortsatt med hästar, men att bli ridlärare lockade inte. Jag ville hålla på med beteende. När min familj skaffade en labrador gick vi med i labradorklubben och där såg jag en annons för en stor social hundskola. Längst ner i minimal kursiv text stod det: "Även tvåårig yrkesutbildning till hundpsykolog."

Det fick Eva att bestämma sig. Det var dags att kliva ner ur sadeln, slänga hästkläderna och börja med hundar istället. Utbildningen leddes av Anders Hallgren, humanpsykolog, som även anses vara världens första hundpsykolog. Hans åsikt att hundträning borde bygga på kommunikation och förståelse mellan människa och hund istället för traditionella metoder med dominans, bestraffning och disciplin mötte till en början hårt motstånd, men

de mjuka metoder han förespråkar har nu slagit igenom stort.

– Anders var verkligen stöttande och ville inte ha några kopior av sig själv. Han gillade att jag ifrågasatte saker. Han uppmuntrade mig att gå en egen väg och jag tror att jag har lyckats med den bedriften, säger Eva.

De första tre åren efter examen jobbade hon som extraresurs på ett fritids. Eva upptäckte snart att hon hade stor nytta av sin kunskap om inlärnings-, motivations- och emotionspsykologi som hon hade lärt sig av Anders. Det fungerade ju lika bra på barnen.

– Jag fick ofta ta hand om de så kallade "stökiga ungarna", som de andra sa. Anders var schysst och skickade en hel del hundkunder till mig också. Det var hundarna jag verkligen satsade på, även om jag behövde tjäna pengar på annat sätt.

Introducerade kontaktkontraktet

Efter tre år stod Eva vid ett vägskäl – skulle hon jobba med barn eller med hundar? Hon började fundera över vad det var hon gjorde som fick det att fungera med hundarna. Det första hon insåg var att det inte går att kommunicera

med ett djur genom att förvänta sig att de ska förstå mänskligt tal. Istället gäller det att kommunicera på djurens villkor, det vill säga genom kroppsspråk, känslor och mimik.

– Jag började arbeta efter något jag kallar för kontaktkontraktet. När jag skapar kommunikation med en hund, är det inte genom att i första hand ge kommandon utan genom att bygga en relation där hunden av fri vilja vill följa mig för att den ser ett värde i det. Jag tänker på det som att ha en "tjock plånbok" full av de upplevelser, lekar och mat som betyder mest för hunden.

Hon skrev sin första bok "Kontaktkontraktet" 2001 och gav ut på eget förlag. Den blev otroligt framgångsrik och har sålt i över 140 000 exemplar. När en förläggare från Bonniers hörde av sig efter att ha lyssnat på ljudboken och frågade om hon ville skriva en ny bok blev resultatet "Kontaktkontraktet – Lek med din hund" som kom ut i våras.

– Jag hade med ett kapitel om lek i min första bok och det har alltid varit något jag har velat utforska mer, men jag kämpade med att hitta rätt ingång. Jag ville inte bara beskriva fysiska lekar, som att kasta en boll och kampa, utan sökte

Lär dig känna igen hundens lekinviter.

efter ett djupare perspektiv.

Det ledde henne tillbaka till tiden som timextra på förskolan. Hon började se paralleller i leken mellan människa och hund, och barn och vuxen.

– Jag insåg att kommunikation och lek utvecklas genom spegling när det gäller barn och att det är grundläggande för kommunikationens utveckling, även om jag saknar vetenskapliga belegg när det gäller hundar. Det är samma utmaning vi står inför när vi försöker tolka en hunds känslor. Är hunden glad eller ledsen? Vad försöker den kommunicera?

Och det är människan som ska spegla hunden, inte tvärtom. Många gånger är vi inte medvetna om vår egen mimik när vi försöker leka.

– Vi kastar bollen och säger ”nu ska vi leka”, men vårt kroppsspråk säger något helt annat. Ofta står vi bara stilla och stirrar, vilket kan uppfattas som hotfullt eller ointressant av hunden.

Istället för att hamna i fällan där lydighet och snabba belöningar med godis dominerar, borde vi fokusera på att fördjupa kommunikationen med våra hundar menar Eva. Det är inget fel på godis som belöning, tvärtom är det ett utmärkt verktyg, men det är viktigt att tänka på hur det används.

– Jag strävar efter att belöna på ett sätt som förstärker vår kommunikation. Att

delar en macka med min hund är mer än bara en belöning; det är ett sätt att visa att jag är närvarande i kommunikationen med honom.

Observera hur hunden leker

Ett bra tips är att observera hur hundar leker med varandra. Snabba blickar och att visa ögonvitorna är en naturlig del av deras kommunikation. De är väldigt medvetna om andningen och håller ofta munnen öppen.

– Det står i skarp kontrast till hur vi människor ibland beter oss när vi leker med dem, med stängd mun och stirrande blick, vilket kan skapa förvirring. Jag har själv lärt mig förstå när min hund vill leka och hur han uttrycker det, och att engagera mig på ett sätt som är kul och inbjudande för honom. Det är särskilt viktigt för hundar som kanske inte är lika lekfulla av naturen. Genom att anpassa mitt sätt att vara kan jag hjälpa hunden att känna sig mer bekväm och engagerad i leken, säger Eva.

Hundar kommunicerar växelvis och turas om att ”prata”. När hunden ger en lekinvit är det viktigt att svara på ett sätt som förstärker den gemensamma kommunikationen snarare än att fastna i tanken att ”jag är den som bestämmer”.

En vanlig inledning till lek kan vara när din hund hälsar på dig när du

”Jag föreställer mig leken som en argentinsk tango, där både jag och hunden kan leda och följa.”

kommer hem. Istället för att bara hälsa tillbaka, spring och göm dig bakom soffan istället för ett mer dynamiskt och lekfullt svar.

– Det efterliknar hur hundar ofta börjar sin lek med varandra – en inledande hälsning följt av inbjudan till lek, exempelvis genom att en hund lägger sig på armbågarna. Variation är nyckeln i leken, men det är lätt att bli för fokuserad på bollar och leksaker. Istället för att bara låta hunden jaga föremålet, kan du låta hunden jaga dig eller alternera mellan jakt, kamp, hälsning och vila.

Eva menar också att det är viktigt att låta hunden få behålla föremålet ibland och bara vila tillsammans. Det skapar en mer avslappnad och positiv atmosfär där hunden känner sig trygg och uppskattad och visar att leken inte bara handlar om att ta ifrån varandra saker.

– Anpassa leken efter hundens personlighet och sociala kompetens för att undvika att skapa stress eller oönskade beteenden. Genom att ignorera hundens mer krävande eller påträngande lekinviter och istället utgå från hälsning eller vila går det att få ett bättre socialt samspel. Jag föreställer mig leken som en argentinsk tango, där både jag och hunden kan leda och följa. Det är en sekvens av rörelser där vi ständigt kommunicerar, stannar upp för att läsa av varandra, och sedan bestämmer om och hur vi ska fortsätta dansen. ●

Kontaktkontraktet – Lek med din hund

I boken förklarar den välrenommerade hundpsykologen Eva Bodfäldt varför leken mellan hund och ägare borde få ta mer plats, vad lek är och kan vara. Men framför allt är boken en guide till olika lekar att botanisera bland.

Alla ska känna sig välkomna

Storumans Brukshundklubb har återuppstått trots att både klubbhus och plan ännu saknas. På bara några år har medlemsantalet mer än tredubblats, inte minst efter Hundens vecka som klubben genomförde i somras.

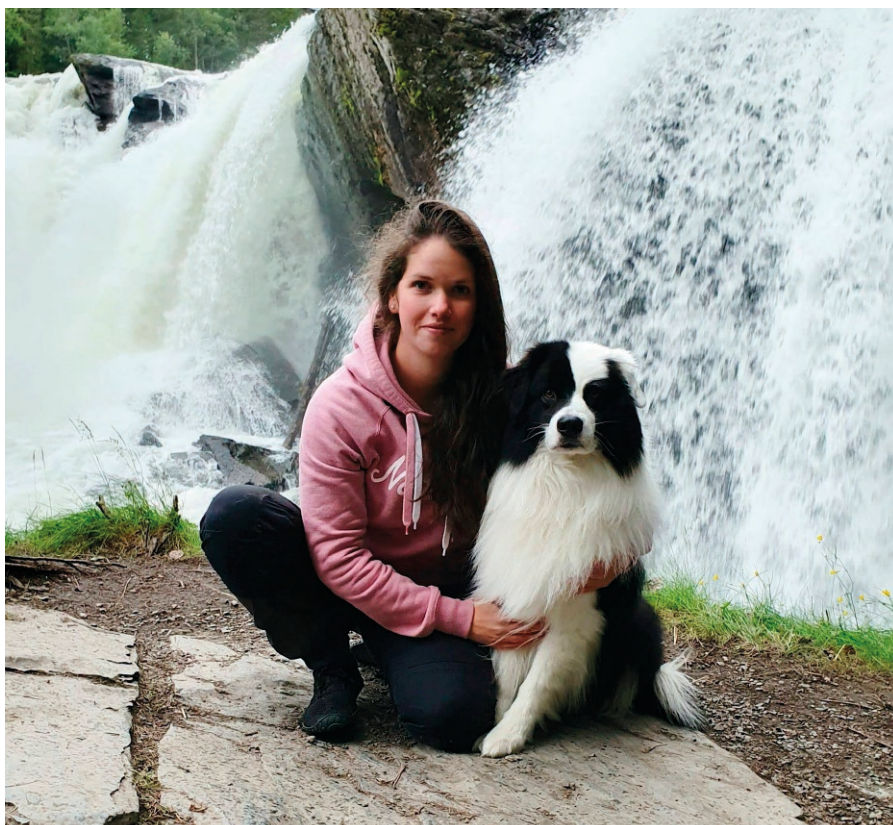
TEXT KARIN WANDREL

SBK-instruktörerna Nina Sten och Maria Karlsson är två av de drivande krafterna bakom klubbens återuppståndelse. De är båda intresserade av träning och tävling, och fick stor hjälp av Åsa Holmgren på Studieförbundet i Lycksele att komma igång med klubben igen.

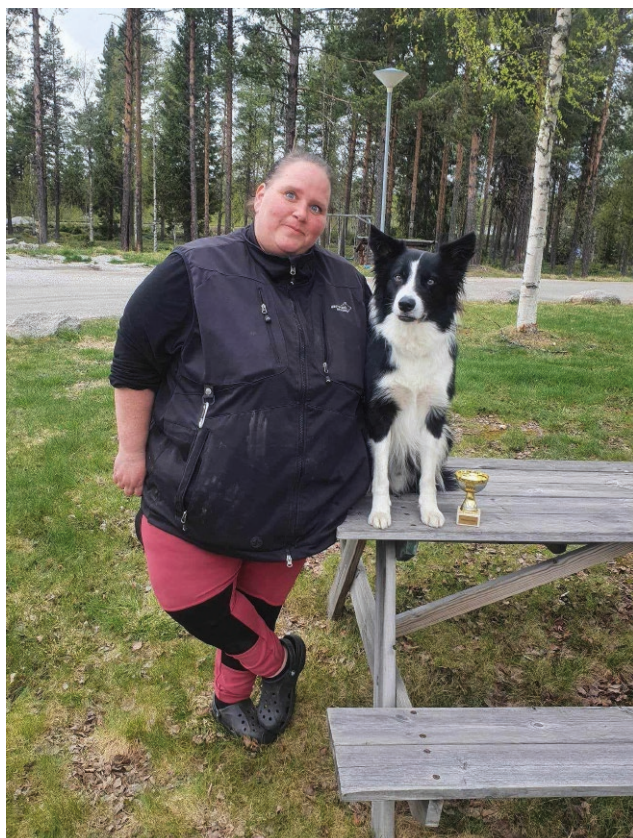
– Hon puttade, drog och bäddade för oss, säger Nina. Det första årsmötet hölls i oktober 2019. Men det var först på det konstituerande mötet som vi fick ihop allt vi behövde. Det finns så många hundar och ett stort hundintresse i kommunen, och vi behöver samla det någonstans.

Storuman ligger i Lappland och är en av Sveriges största kommuner sett till ytan som täcker nästan 7 500 kvadratkilometer. I själva Storuman bor runt 2 000 personer och hela kommunen består av cirka 6 000 invånare. Här finns också ett stort antal hundar. Bara i Storuman finns cirka 1 500 hundar registrerade och räknar man in de angränsande områdena så handlar det om nästan 6 000 hundar.

Drömmen nu är förstas att ha en egen

Instruktör Maria Karlsson med sin australian shepherd Joker.

Instruktör Nina Sten och hennes border collie Deal.

Tilde Ångqvist med peppiga blandrasen Ronja.

klubbstuga, plan och närhet till skog, och arbete pågår för att hitta en lösning. I dag håller de kurser och tränar på till exempel idrottsplaner och andra ytor i kommunen, när det inte pågår annan aktivitet där.

– Studieförbundet har varit helt fantastiska. De har ett hus i Storuman där de har vikt ett av sina rum åt oss. Det är vår egen pyttelilla klubbstuga där vi har våra grejer och försöker ha möten. Sen har de större lokaler som vi kan använda när vi är många, berättar Nina.

Maria, som arbetar med hundrehab till vardags, håller på att bygga ett hundsim som förväntas vara klart i höst, och i den nya lokalen kommer det att finnas en träningshall på 70–80 kvadratmeter. Det öppnar upp för att kunna ha kurser för 5–6 hundar inomhus under kallare årstider.

Lockade nya medlemmar

På klubben finns i dag tre certifierade SBK-instruktörer. Huvudverksamheten är valp- och allmänlydnadskurser, och de har även haft några rallylydnads- och lydnadskurser. Vid behov försöker de även anlita instruktörer från Vilhelmina

”Man behöver inte ha en brukshund utan vi samlas runt ett gemensamt intresse – hunden.”

och Åsele, som ligger närmast. Eftersom både Nina och Maria tävlar i lydnad har de också hållit en förberedande tävlingslydnadskurs baserad på deras egna erfarenheter.

– På klubben har vi också en engagerad träningsgrupp i nosework, och några av våra medlemmar experimenterar med specialsök. Det har nyligen också startats en sökgrupp och där har vi tagit hjälp av en instruktör från Vilhelmina, som även är lydnadsdomare, berättar Nina.

Sommarens stora höjdpunkt var dock Hundens vecka som pågick 1–9 juni, lite tidigare än vad som är brukligt. Storumans BK sökte nämligen ett attraktivitetshöjande bidrag från kommunen som de fick beviljat förra året, men då var tiden för knapp för att hinna arrangera något till

september då Hundens vecka vanligtvis går av stapeln. Därför fick de tillåtelse att flytta aktiviteten till 2024 istället.

– Vi försökte få in så många hundspor-ter som möjligt, men insåg snabbt att nio dagar inte räckte till, trots att vi hade flera olika aktiviteter varje dag, säger Maria. Första helgen erbjöd vi nosework, hoopers, parkour och rallylydnad. Vi hade även personspar och en föreläsning om hundmöten, samt andra föreläsare som täckte olika ämnen. Helgen därpå var det agility och personsök, samt en uppvisning med fjällräddningshundar. Vi visade även draghundssport och hade en liten hundparad.

De flesta aktiviteter blev snabbt fullbokade, däremot var det inte lika många som kom och tittade, något Nina och Maria hoppas ska ändra sig till nästa år.

– Hundens vecka är ett sätt för oss att attrahera nya medlemmar och vi fick ganska många efteråt. Majoriteten av hundarna i kommunen är jakthundar, men vi har lyckats få dem att prova på aktiviteter som till exempel agility. En av våra medlemmar tävlar till och med lydnad med sin jämthund. Det är kul att kunna visa att alla typer av hundar kan

Elin Dahlgren med lydoadstävlande jämthunden Ullis.

delta i våra grenar. Det handlar inte om att vinna tävlingar utan om att ha kul och aktivera sin hund.

Plats för alla

Maria har två australian shepherds och håller på med både vallning och personspår samt tävlar i lydoad. Hon har också börjat träna lite sök och tycker att brukset är absolut roligast. Nina har en pensionerad australian shepherd och en border collie och tränar och tävlar främst i lydoad, rallylydoad och vallning.

Det bästa med att vara instruktör tycker de är gemenskapen och möjligheten att kunna dela sin kunskap och passion för hundträning med andra.

– Det är också roligt att se utvecklingen hos både hundar och deras ägare. Vårt valspråk på klubben har alltid varit att alla ska känna sig välkomna. Vi samlas runt ett gemensamt intresse – hunden. Det är bara kul att det spretar åt olika håll, att man kan peppa och hjälpa varandra oavsett intresse och inriktning. Vi vill hjälpa andra, visa hur kul det är att ha hund och hur mycket roligt man kan göra. För det är ju vårt största intresse, att hålla på med hundar! ●

Storumans Brukshundklubb

Grundad: Återuppstartad 2019

Antal medlemmar: 50+

Kurser och träningsgrupper: Valp- och allmänlydoadskurser, lydoad, rallylydoad, bruks, nosework och specialsök

VarioCage
MIMSAFE

MADE IN SWEDEN

NÄR EN TRYGG RESA
BETYDER ALLT

MIMsafes produkter är skapade med kärlek och omsorg för djuren. För oss är det självklart att alla i bilen reser säkert. Även den som har sin plats längst bak i bilen. Fundera en stund. Vi tror att du tänker likadant som vi.

www.mimsafe.com

Trickträning ger självförtroende

*Fartfyllt. Precision. Självförtroende. Teamwork på hög nivå.
Här är tricket att lägga till i repertoaren under hösten!*

TEXT PERNILLA PÖYKIÖNIEMI FOTO DENICE LINDSTRÖM

Trickträning är utmärkt som aktivering, och kan göras precis hur enkelt eller avancerat som helst. Det stimulerar hunden mentalt, fungerar som gymnastik och kan dessutom stärka självförtroendet. Freestyle är hundsporten som bygger på trickträning, och i den här artikeln får du tips på ett av de trick som brukar väcka uppmärksamhet, nämligen "flip".

När hunden utför tricket flip hoppar den upp mot föraren och skjuter ifrån med tassarna någonstans på överkroppen för att sedan landa på

marken igen. Tricket utvecklar både mentala och fysiska förmågor. Flip tränas noga in steg för steg för att stärka de olika förmågorna, men också för att skaderisken ska bli så liten som möjligt.

Mentalt utmanande

I flip behöver hunden gå in helhjärtat för uppgiften, med ett starkt självförtroende och tydlig målbild. Om hunden tvekar det minsta kommer den inte att lyckas. Tricket är fartfyllt, men kräver också precision, vilket fordrar fokus

och koncentrationsförmåga. När hunden utför tricket måste den lita på att det är okej att hoppa mot förarens kropp, och att denne står kvar. Här är tillit viktigt!

Fysiska förmågor

Den fysiska kapaciteten utmanas på flera plan. Styrka och spänst behövs i upphoppet, men också förmågan att bedöma hur mycket kraft som ska användas. Frånskjutet på föraren kräver kroppskontroll och proprioception – att kunna avgöra var kroppsdelarna är utan att behöva titta på dem, i det här fallet tassarna.

Utvecklande trick

Flip är roligt, utmanande och utvecklande. Under inläringen förbättras din hund steg för steg inom många områden:

- Fokus
- Styrka
- Balans
- Spänst
- Koordination
- Kroppskontroll
- Självförtroende
- Tillit och samarbete

1 Hoppa upp i knät

Som ett första steg kan du sitta på en stol och be hunden hoppa upp i ditt

Steg 2: Hoppa upp i knät och genast skjuta ifrån i ett nedhopp.

knä. Den ska stanna där stående tills du ber den att hoppa ner. Här lär sig hunden att det är okej att hoppa upp och stå med tassarna på dina ben. Den får öva sin proprioception och balans, och koncentrera sig på uppgiften. Att gå från ett kraftfullt och explosivt moment i upphoppet till att samla ihop sig med balans på dina ben kan kräva övning.

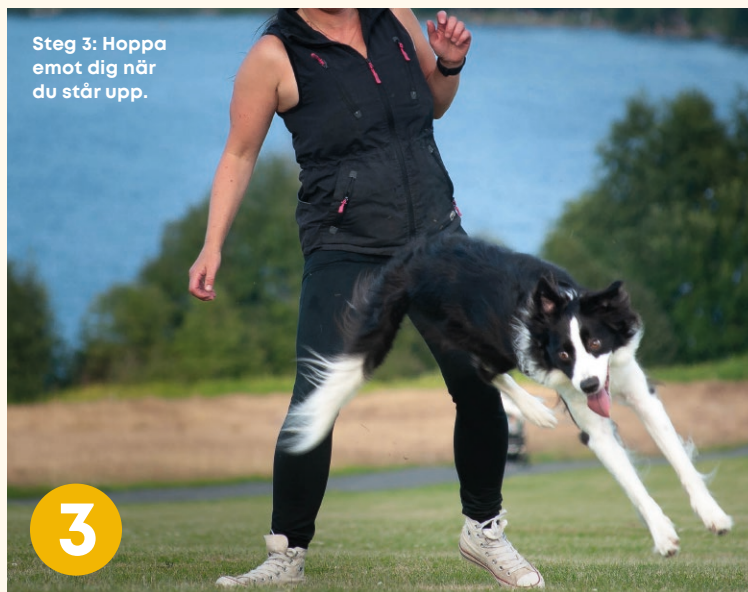
Här tränar hunden också på att bedöma hur mycket kraft den ska använda i upphoppet, och hur den ska skjuta ifrån när den hoppar ner. Allt detta läggs grunden till i det första steget.

Tips: Var konsekvent redan från början med att hunden inte hoppar upp förrän du säger till och hoppar ner först när du har bett den om det. Detta är en viktig detalj för både kvaliteten i momentet och för säkerheten längre fram.

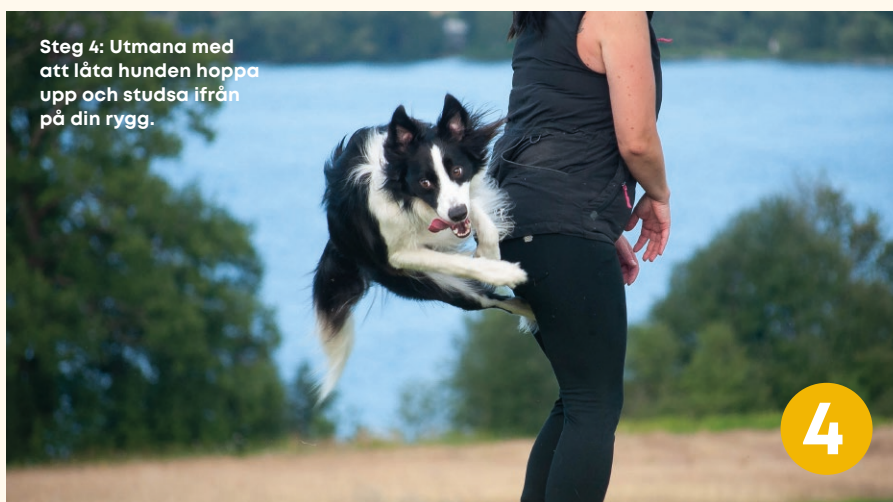
2 Hoppa upp i knät och vidare ner

När steg 1 fungerar är det dags att sätta samman upp- och nedhopp så det sker i ett svep. Be hunden att hoppa upp och kasta sen genast en belöning snett framåt så det blir en lätt sväng för hunden. Belöningsplaceringen är viktig för rätt målbild när hoppet sedan blir högre. Du kan variera mellan att kasta belöningen när hunden landar i ditt knä, och att i förväg lägga ut en belöning som den får i landningen.

När hunden genomför kedjan med självsäkerhet och målmedvetenhet kan du introducera ett kommando som du säger innan den hoppar. Var noga med att hunden inte påbörjar momentet innan du ger kommandot. Detta är särskilt viktigt ur ett säkerhetsperspektiv.

Steg 3: Hoppa emot dig när du står upp.

Steg 4: Utmana med att låta hunden hoppa upp och studsa ifrån på din rygg.

3 Stående förare

Efter några träningspass har hunden fått flyt i rörelsen och du upplever både självförtroende och ett fokus. Då är det dags att prova momentet när du står upp. I vissa fall fungerar det bra att bara ställa sig upp. Bli övergången för svår kan du börja med att halvstå mot en vägg, så att din position blir mer lik ett sittande. Därifrån rätar du sedan upp dig allt mer.

I det här steget kan du experimentera med avstånd, vinklar och belöningsplacering för att få den riktning du önskar i hundens hopprörelse.

4 Utveckla och utmana

När hunden har förstått principen så kan ni testa tricket mot din rygg. Planera varifrån hunden ska komma och var du ska placera belöningen för att riktningen i hoppet ska bli bra. Fler utmaningar är att lägga in tricket i en kedja före och efter andra moment, och att hunden får träna på avstånds- och kraftbedömning genom att starta från olika avstånd. ●

Fler tips!

- Träna gärna när hunden är uppvärmd för bästa prestationsförmåga och minskad skaderisk.
- Öka kriterierna långsamt och i små steg när du ser att hunden klarar av rörelsen och har en bedömningsförmåga.
- Var noga med belöningsplacering för att det ska bli ett trick som hunden kan hantera hela vägen från hopp till landning.
- Dela också upp träningen i korta pass med få repetitioner för att inte överbelasta hundens framparti i landningarna.
- Är du känslig för smärta kan det vara bra att ha kläder med kraftigt tyg, eftersom det blir ett tryck av hundens tassar.

Årets Agriastipendiater

Agria Djurförsäkring och Svenska Brukshundklubben samarbetar för att uppmärksamma framstående insatser inom föreningen. Tillsammans delar de ut fyra prestigefyllda stipendier. Nomineringar kan skickas in av klubbar, distrikt och utskott.

TEXT KARIN WANDRELL

ÅRETS UTBILDARE

Annette Ståhl, Nacka BK

Grattis - hur känns det att ha blivit utsedd till Årets utbildare?

– Det känns otroligt kul och ärofullt att få denna utmärkelse. Jag blev superglad och lite rörd över utmärkelsen. Jag älskar att hålla kurser, få hjälpa andra och se hur glada både förare och hund blir när man kan bidra med något som tar relationen och kunskapen vidare och gör hundträningen roligare.

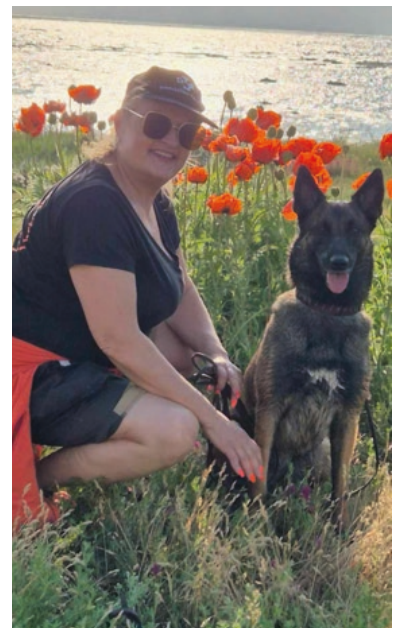
Hur tänker du när du lägger upp en kurs och varför har de blivit så populära tror du?

– Är det något man ska ha när man tränar hund så är det roligt, det är viktigt. För mig är det lika kul att hålla en valpkurs för en ny hundägare som att ha tävlingskurser i lydning, bruks och specialsök för tävlingseki-

page. Att utbilda nya instruktörer i allmänlydnad och specialsök ger också mycket inspiration. Våra grundkurser på Nacka BK följer ju en kursplan, men att få till en egen touch på kursen tycker jag är kul. Det finns många duktiga SBK instruktörer ute i landet och det ska vi vara stolta över i organisationen. Att vara lite galen som instruktör och trycka mycket på humor tror jag lockar många till mina kurser.

Vad ska du göra för prispengarna?

– Pengarna kommer väl till pass i sommar, både till tävlingsavgifter samt ett par härliga kurser i spår och specialsök, som jag ska gå med min bästa malletik Blacknecks Qarizma, nu 2 år.

ÅRETS ELDSJÄL

Marie Eriksson, Lidköpings BK

Grattis - hur känns det att ha blivit utsedd till Årets eldsjäl?

– Det känns otroligt smickrande och jag blev väldigt överraskad. Jag är en person som ogärna står i centrum så också lite jobbigt.

Du gör allt från att reka spår till att hålla ungdomsläger. Vad är din drivkraft?

– Glädjen i att se klubbens medlemmar träna hund, skratta och ta en fika tillsammans på vår fina anläggning är den största behållningen. I dagens samhälle är det många som har det svårt ekonomiskt och att kunna erbjuda gratis träningar och en anläggning där

medlemmar kan få fokusera på hundträning är också en drivkraft. Jag har sedan jag kunde gå varit med min pappa på fotbollsklubben. Den fina gemenskapen och glädjen är jag uppvuxen med och har själv fått erfara i ung ålder när jag spelade fotboll. Intresset för hund startade när jag, som många andra fick se Lassie på filmduken. Det resulterade i att min första egna hund blev just en långhårig collie vid namn Texas som var född 2003.

Vad ska du göra för prispengarna?

– De sparar jag tills det är dags för nytt valpköp om något år.

ÅRETS TJÄNSTEHUNDSEKIPAGE

Nils Petter Nilsson och Janne, Haninge BK

Hur känns det att ha blivit utnämnd till Årets tjänstehundsekipage?

– Otroligt kul och hedrande!! Och överraskande – dels för att jag inte ens kände till utmärkelsen, dels för att Janne är min första tjänstehund.

Vilket uppdrag har varit roligast hittills för dig och Janne?

– Oj, det är många. Det mesta med hund är väldigt roligt. Men förstås många övningar med mitt förband, kanske särskilt när vi övat sök från båt. Nu jobbar jag dessutom som instruktör och hjälper till att ta fram nya patrullhundsekipage till Hemvärnet. Utmanande och väldigt roligt både att coacha

nya hundar och nya hundförare. Och så förstås när vi jobbade med utanförskapsprojektet, där ungdomar som mest suttit hemma och knappt vågar möta blicken blir helt andra personer efter bara någon dag. En av ungdomarna gjorde till och med sitt gymnasiearbete om patrullhundar. Det känns förstås väldigt bra!

Vad ska du göra för prispengarna?

– Nu har jag fokuserat så mycket på min utbildning till instruktör ett tag, så nu tänker jag att pengarna ska gå till någon kurs för mig och Janne. Det var ett tag sen jag både tog mig tid och råd att göra det!

>

ÅRETS KLUBB

Orust Brukshundklubb, Lena Ringholm, ordförande

Grattis - hur känns det att ha blivit utsedd till Årets Klubb 2023?

– Det känns helt fantastiskt! Vi har jobbat mycket med att få alla delaktiga, bland annat genom stugvärdar med hembakt fika. Vi har även träningsvärdar som erbjuder träningshjälp i allt från agility till lydnadsträning och flyball. Vi har en stor bredd på vår kursverksamhet. Det är ju inte första, utan tredje gången inom en period om fem år, som vi har blivit Årets Klubb – det är så otroligt roligt!

Hur har ni lyckats växa så mycket de senaste åren?

– Vi försöker lyssna på våra medlemmar och ordna de kurser som önskas. Vi startar löpande kurser så fort vi fått in tillräckligt många anmälningar vilket gör att vi har kursverksamhet veckans alla dagar, både dagtid och kvällstid. Vi har även satsat mycket på att ha öppna träningar dit nya och gamla medlemmar är

välkomna. De öppna träningarna, tre tillfällen i veckan, är mycket uppskattade. Söndagar har vi ungdomsträning där ungdomarna får prova på olika sporter som rally och agility.

Vad ska ni göra med prispengarna?

– Vi fyller 30 år 2024 och firar hela året med olika aktiviteter. Hittills har vi

hunnit med flera klubb dagar där vi har haft uppvisningar och prova-på stationer. Vid de träffarna har vi skapat en trevlig klubbgemenskap och bjudit alla närvarande på hamburgare, korb med bröd, festis, kaffe samt kaka. Vi kommer att ha liknande dagar även till hösten! Träffarna har varit välbesökta och oerhört uppskattade av våra medlemmar.

SBK Shopen

Hos oss hittar du:

Profilkläder

Regelböcker

Hundböcker

Träningsmaterial

www.sbkshopen.se

En fullspäckad tävlingshöst väntar

I skrivande stund börjar sommaren lida mot sitt slut och vi är inne i en intensiv tävlingsperiod med ett antal högklassiga evenemang i vårt avlånga land. Hela vår organisation hjälps åt för att göra vår fantastiska förening till just vad den är - fantastisk. Tävlingsarnas storlek varierar, från något mindre till de stora mästerskapen.

Blekingedistriktet arrangerade ett mycket fint SM för IGP som samtidigt var kval för FCI-VM. Bruks SM är vårt allra största arrangemang. Det är återigen Daladistriktet som tagit stafettpinnen vilket vi är både glada och tacksamma för.

Oavsett storlek och omfattning, är det du som funktionär som gör det möjligt och som gör en enastående ideell insats. Utan dig och all den tid du investerar i SBK hade vi inte varit den fina organisation vi är i dag. Alla som planerar, är tävlingsfunktionär eller parkeringsvakt (ibland en och samma person), alternativt står i den oerhört populära knäckepizzavagnen i Leksand, bidrar. För de som undrar var återkomsten av det sistnämnda i Leksand en välkommen och god nyhet även i år.

Värt att nämna i detta tävlingssammanhang är att 2025 arrangeras Bruks-SM av Halland, något vi verkligen ser fram emot. 2026 och 2027 börjar också klarna vilket innebär att vi för första gången på länge har en plan för kommande år. Med en stabil plan underlättas alla förberedelser, inte minst när det gäller att i god tid närma sig sponsorer. Även en sponsor har en budget som föregåtts av planering och budgetarbete. Är vi sena i vår process är sponserernas handlingsutrymme begränsat.

Under september månad arrangeras nordiska mästerskapen. Vi har ju en tendens att ta samarbetet med våra grannländer för givet, men många länder imponeras över det samarbete som sker inom Skandinavien vad gäller tävling, avel samt kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Många av oss har nog inte tänkt på den saken, men det är förstas väldigt roligt och de nordiska mästerska-

pen är ett fint exempel. I år arrangeras de av Sverige i Nynäshamn. Jag önskar det svenska laget lycka till, tillsammans med alla andra ekipage som representerar Sverige under höstens mästerskap.

I september genomförs även Försvarsmaktsmästerskap för patrullhundar, ett efterlängtat mästerskap som 2023 dessvärre inte kunde genomföras. Nu är även detta på gång!

"Oavsett storlek och omfattning, är det du som funktionär som gör det möjligt och som gör en enastående ideell insats."

Vid ingången till hösten förlorar vi vår generalsekreterare Helene Öberg som har valt att tacka ja till ett nytt jobb som var svårt att motså. Helene har under sin korta tid gjort ett betydande avtryck i sin ambition att bland annat få ordning på det allvarliga ekonomiska läget och våra bristande digitala system. Vi önskar Helene varmt lycka till i sitt framtida värv och tackar henne för en mycket fin insats.

Jag är samtidigt mycket tacksam för att Peter Rimsby återigen tar stafettpinnen som generalsekreterare i Svenska Brukshundklubben och fortsätter arbetet med att utveckla vår förening.

Nu blickar vi fram mot hösten, som ju också är en härlig årstid. Det är dags att anmäla sig till brukshundklubbarnas kurser som startar efter sommaren. Vi har ett mycket stort antal kompetenta instruktörer som ser fram emot att möta alla kursdeltagare, inte minst de som har sin första hund och är nya inom SBK.

Låt oss använda tiden till att fortsätta vårt engagemang för att stärka och utveckla vår

fantastiska organisation med hunden - människans allra bästa vän - i fokus. ●

Christer Erixon
Förbundsordförande
Svenska Brukshundklubben

Nya utmaningar på steg 3-läggret

Sommarens självklara höjdpunkt: sommarläger på Marma! För Gabriel De Farfalla var det ingen tvekan om att anmäla sig. – Det är kul och fantastiska instruktörer. Och så mår jag så bra på Marma.

TEXT YASEMIN BAYRAMOGLU FOTO NILS PETTER NILSSON

Ungdomsläger nivå ett och två har varit en sommartradition på Marma länge. Nytt för i år är ungdom steg 3, som vänder sig till unga mellan 18 och 25 år. Om ungdom steg 1 och 2 handlar mer om att väcka intresse för att träna med hund och patrullhundsverksamheten, så liknar steg 3 mer en "vanlig" patrullhundsutbildning.

– Ja, fast i miniformat. Vi kommer att genomföra alla moduler i genomförandeplanen för patrullhundskurs. Det är likt en ordinarie kurs. En av ungdomarna frågade igår när vi skulle åka till kiosken. "Glöm det, sa vi!", skrattar kurschefen Caroline Nilsson.

Ska det vara likt en ordinarie kurs så ska det.

Skillnaden mot tidigare ungdomsläger är att eftersom ungdomarna nu är över 18 år går det att rekrytera dem till att gå grundläggande utbildning för frivilliga (GU-F) eller göra värnplikt. En av deltagarna är faktiskt redan färdig patrullhundsförare.

I övrigt är premisserna desamma som

"Det här hade de vuxna inte klarat av lika bra."

för andra ungdomsläger. Den som inte har en egen hund får låna hund av en instruktör och alla hundraser är välkomna.

Gabriel De Farfalla gör sin tredje sommar i rad på Marma. Dessutom har han varit där på tre höstläger också. Han märkte av skillnaden direkt.

– Nu är det full fart. Planeringen är fullproppad. Men även om det kan vara stressigt så är det ändå så kul. Jag lär mig så himla mycket och jag gillar miljön. Jag mår bra här på Marma, säger han.

Han har med sig sin åttaåriga malinois Dara. Tanken var att ha med sig Jenca, 4 år, men hon skadade en tass och fick stanna hemma. Gabriel är 22 och hade tänkt utbilda sig och Jenca till patrull-

hundsekipage. Allt gick bra på anlagstestet tills det var dags för att testa skottfasthet. Då gick det plötsligt inte.

– Det kändes jäkligt segt. Hon är så sjukt duktig på allt, men fixade inte skotten. Nu får vi tävla i specialsök och spår i stället, säger Gabriel.

Han har trots det inte gett upp tanken på att bli patrullhundsförare. Nu ska han i stället se om han kan få låna en hund av en hundförare med två hundar som har godkänt behörighetsprov.

Dessutom är han ambassadör för Tjänstehundsungdom och hänger med Brukshundklubben ut på mässor. Målet är att locka fler unga.

– Det hade varit kul om fler killar vågat sig in i det här. Det ses av många som en tjejsport. Det är synd för hundarna gillar övningarna och vi har tillgång till sjukt bra instruktörer.

Locka fler unga

Själv hade han velat se en grupp för just unga patrullhundsförare inom klubben.

Han och en av kurskompisarna, Oline Brink, snackar om det. Problemet är bara >

Tilde Levin busar med Sagso.

Golden retrievern Remus under momentet belöningssystem.

att de bor väldigt långt ifrån varandra till vardags. (Även inom SBK centralt diskuteras en rad idéer om hur klubben även framöver ska attrahera unga som gått steg 3.)

Det är dags för gruppfoto. Alla 13 kursdeltagare plus hundar ska placeras i en ordning som funkalar. Två schäfrar ska upp på sina förarens axlar. Det tar lite tid, men det går.

På eftermiddagens schema står ordning och reda, funktionell lydnad och belöningssystem.

Ordning och reda handlar om att träna på att hantera situationer som hundmöten, gå i trappor, gå in och ut genom dörrar, ta in och ut hunden ur biltransporter och så vidare.

– Vi har alltid ett mål och ett syfte. Vad är ett syfte och vad är ett mål?

Instruktören Siw Rüdén ställer många frågor till gruppen. Vad spelar det för roll hur en hund går ut ur bilen/transporten? Vad kan hända? Ungdomarna svarar och Siw är nöjd. Ordning och reda ska skapa trygghet och säkerhet.

Instruktören My får agera elev och

”Vi har övat mycket på det här i vardagen, så det är skönt att se att det gett resultat.”

visa med sin patrullhund Pocket.

– Vad gör man om hunden inte gör som du säger? Avbryt och gör om. Men gör det utan att bli arg på hunden, säger Siw.

Nu är det elevernas tur och övningarna går otroligt bra. Det märks att det här är ett gäng som tränar mycket och gärna med sina hundar. Kontakten är suverän och följsamheten likaså. Det märks inte minst när de tränar på hundmöten.

Instruktören Daniel Svensson märker snabbt att det är ”för lätt” och växlar upp från möte med två hundar till tre. Inte

heller det vållar några problem, trots att förarna stannar strax intill varandra och gör en high five.

– Det här hade de vuxna inte klarat av lika bra, skrattar han och konstaterar att vuxna har en tendens att problematisera och fundera över allting.

”Hur gick det?”, undrar Siw efteråt.

”Bra”, svarar gruppen. ”Vad menar ni med bra, vad var det som gick bra?”, fortsätter Siw. Några svarar att de är nöjda med hur de själva agerade, hur hunden agerade, tydligheten och så vidare.

Att reflektera är en viktig del av inläringen.

– Vi har övat mycket på det här i vardagen, så det är skönt att se att det gett resultat. Och kul att få andra sätt att tänka, säger Shyama Olsson.

Lyda när det behövs

Nu är det dags för funktionell lydnad, som skiljer sig från den lydnad som krävs i lydnadstävlingar till exempel. Patrullhunden ska ha kvar sitt eget driv att söka och spåra, men ändå kunna lyda när situationen absolut kräver det.

Elina Nykvist tränar hopp över hinder med Sandy.

Som vid återinkallning till exempel. Hundarna sätts i lina och släpps iväg för att sedan kallas tillbaka mitt i språnget. Någon hund är rentav lite för lydig; trevar och tittar frågande på matte "får jag verkligen?". En annan hund drar lite i lina innan den släpps och Siw är på direkt: "Bra! Det där ska du vara rädd om!" Det är en fin balansgång mellan en självständig hund med mycket driv och att vara lydig.

Efter middagen fortsätter övningarna. Nu handlar det om att reda ut vilken belöning som ens hund går igång på allra mest. Siw lägger ut olika leksaker på gräsmattan, sedan får en hund i taget springa fram och välja sin favorit. Är det ett bollsnöre, en luddig tuss, en kampsstock eller en petflaska instucken i ett gosedjur?

Det är spännande att se hur olika hundarna agerar. Gabriels Dara väljer bollsnöret, precis som han anat, medan Charlie inte riktigt tänder på någon av leksakerna. Kanske är han hunden som hellre vill ha godis?

– Vi nöjer oss inte här, vi testar vidare,

”Det hade varit kul om fler killar vågat sig in i det här.”

säger Siw och fortsätter utmana såväl hundar som hundförare och sticker iväg in i skogen för att agera figurant. Kanske lockas leklusten fram där i stället.

Så hur gick det med rekryteringen till tjänstehundssidan? Jodå, flera är intresserade, men inte alla, är redan i full gång. Tilde Levin jobbar redan i Försvarsmakten som hundskötare vid FHTE (Försvarsmaktens hundtjänstenhet).

– Jag var fodervärd åt Sagso. Det var så jag kom in på det här. När han inte klarade L-testet av medicinska skäl valde jag att behålla honom. Vi tävlar ihop i specialsök och förhoppningsvis även i drag i vinter, säger hon.

Isabelle Andergard siktar på att bli militärpolis eller hundförare i försvaret.

Eller jobba i insatsstyrkan som polis. Någonstans där hon kan göra nytta. För henne har ett uniformsyrke varit en självklarhet nästan hela livet.

– När jag var åtta år skrev jag i min drömdagbok att jag ville bli polis. Det var antingen det eller Hulken.

Oline Brink är trots sina 21 år redan färdigutbildad patrullhundsförare. Att vara med på ungdomsläger kanske verkar onödigt. Men inte om man tänker på hur hennes träningsvardag ser ut. Oline bor i Dorotea i Västerbotten; där är det långt till närmaste träningsgrupp.

– Det är månadsträningar i Västerbotten. Men det är så långt bort som det bara går att komma från mig – i Skellefteå. Dit är det drygt 30 mil. Och lika långt hem igen.

Nu hoppas Oline i stället att pojkvännens nyvunna hundintresse ska göra att han utbildar en egen fjällräddningshund. Då är de i alla fall två på samma ort som kan träna ihop.

– Det finns ju ingen brukshundklubb i Dorotea längre. Men man kan ju alltid starta en. ●

Så ser vägen framåt ut

För ett år sedan blev han vald till ny förbundsordförande i Brukshundklubben. Ett okomplicerat uppdrag för en person som varit placerad i såväl Mali som Afghanistan, skulle man kunna tro. Men första året har varit tufft. Nu berättar Christer Erixon om vägen framåt.

TEXT YASEMIN BAYRAMOGLU FOTO NILS PETTER NILSSON

Vi ses på Marma skjutfält. Här är Christer Erixon skolchef sedan 20 år tillbaka. Ett uppdrag han haft vid sidan av en lång karriär inom Försvarsmakten, med flera utlandsplaceringar i tuffa miljöer. Ett karriärval han gjorde efter att ha kommit i kontakt med patrullhundsverksamheten i Svenska Brukshundklubben på 1980-talet.

– Jag har nog varit här 15 av 20 somrar i alla fall. Ibland har det inte gått på grund av jobb utomlands, men jag har ju fantastiska medarbetare, bland annat Sven Börje Persson, motorn i hundtjänstskolan, säger Christer.

I år gläds han åt att verksamheten har varit mer omfattande än någonsin med totalt 2 200 utbildningsdagar under 3,5 veckors tid.

Första gången Christer tillfrågades om att bli förbundsordförande var 2019. Då krockade det med ett uppdrag i Sydkorea. När frågan kom igen 2022 inför kongressen 2023 var läget ett helt annat. Han hade bestämt sig för att gå i pension vid 61. Nu var valet enkelt.

”Jag brinner ju för SBK – både för hundarna och för människorna.”

– Jag brinner ju för SBK – både för hundarna och för människorna. Det är en robust organisation med otroligt entusiastiska och engagerade medlemmar.

De som läst Brukshunden det senaste året vet dock att han inte fick någon smekmånad. Fem avhopp från styrelsen och två från kansliet på kort tid. Samtidigt som föreningen stod utan fast generalsekreterare och det uppdragades att ekonomin var i sämre skick än de flesta förstätt.

Du tackade ja till ett uppdrag, men du fick ett annat?

– Ja, så kan man se det. Uppdraget från kongressen var tydligt – att skapa större transparens och större delaktighet. Men att den ekonomiska situationen var så

dålig som den var, det var inte glasklart när jag tillträdde.

Christer hymlar inte med hur tufft första året varit. Personal på kansliet har sagts upp och tidningen har blivit helt digital för att spara pengar. Från att ha haft en stark kassa för bara några år sedan kämpar ledningen nu med att minimera underskottet.

– Det handlar om två saker – flera upphandlingar av dyra digitala system och att det saknats ekonomisk styrning. Vi sju som var kvar i styrelsen gick in i ett krisledningsmood direkt. Vi stod utan generalsekreterare, men hade ett brett stöd i organisationen. Det var där vi hämtade kraft. Och vi var helt övertygade om att vi hade rätt målbild.

Men det har inte skett smärtfritt. Kritiken mot den nya ledningen har varit stark, inte minst mot Christer själv.

Har du haft hjälp av dina tidigare erfarenheter från yrkeslivet?

– Ja, det tror jag. Man får inte vara rädd för att fatta beslut. Och så får man vara lite hårdhudad – särskilt när det gäller sådant som skrivs i sociala medier. Att bara arbeta med människor är svårt.

Med hundarna blir det än mer komplext. Hundar väcker mycket känslor.

Prio ett – rädda ekonomin

Christer uttrycker stor beundran för de personer som valde att ta plats i styrelsen mitt i stormens öga vid extrakongressen i december.

– Att rädda ekonomin är prio ett. Vi behöver utveckla den ekonomiska transparensen, det är viktigt. Medlemmarna vill veta hur vi använder deras pengar. Men vi behöver också bygga en gemenskap som baseras på ett bra hundägarskap och en bra situation för våra hundar.

Christer pratar om en polarisering inom klubben, där det tenderar att bli grupperingar kring de specifika inriktningarna. Han vill se en fin väv där alla samexisterar i en väl fungerande gemenskap.

– Det är lätt att tro att den som håller på med agility inte kan vara intresserad av patrullhundar. Men jag tror att vi kan så frön genom att se varandras verksamheter mer. Till att börja med kan vi bli bättre på att inte anordna flera olika SM samtidigt, så att fler har möjlighet att komma och titta.

Som frivillig försvarsorganisation är uppdraget bland annat att utbilda patrullhundar för Hemvärnet. Men ute på klubbarna minskar intresset för bruksgrenarna som är de som påminner mest om patrullarbetet med bland annat sök, spår och patrull.

– Av 200 medlemmar på en klubb är det kanske bara 5–10 som håller på med bruks. Ska vi ta fram tjänstehundar för samhället blir det en utmaning att klara det kravet om intresset för bruks fortsätter minska. Vi får inte tappa grunden för tjänstehundsverksamheten. Vi behöver öka antalet patrullhundar och räddningshundar. Sedan har vi assistanshundarna. Tjänstehundar efterfrågas alltmer i

Christer Erixon på Marma, där han agerat skolchef många somrar.

samhället. För att klara ett ökat behov behöver vi också fler instruktörer.

Gemensamma kvalitetskrav

Han oroas samtidigt av att det till följd av en ökad efterfrågan poppar upp andra aktörer utan att det finns gemensamma fastställda kvalitetskrav på tjänste- och assistanshundar.

– Vi behöver en ordentlig kvalitetssäkring. Vad ska vi kunna ställa för krav på en patrullhund eller en räddningshund? När får de användas? Vad ska en instruktör kunna? Vem får ta fram kriterierna för en räddningshund? För mig är det kristallklart: Det ska vara SBK.

Annars är risken överhängande att mindre nogräknade aktörer "bara hänger på en hund ett diplom", menar han.

– Det kommer i så fall att påverka all hundverksamhet, även vår. Om du söker efter en människa måste du veta att både hunden och föraren har rätt kompetens.

Som en del av arbetet med att se över kriterierna har ett av SBK:s utskott därför fått i uppdrag att tydliggöra vad

en brukshundras är. Vilka typer av hundar vi väljer att skaffa förändras över tid. Då måste även kriterierna ses över.

Det finns ytterligare utmaningar att jobba med framåt: bristen på ideellt engagemang och inte minst behovet av förnyring är två av dem.

Därför är sommarveckorna på Marma så otroligt viktiga. Ungdomslägren ska förhoppningsvis inte bara väcka intresse för tjänstehundsverksamheten – utan också för att engagera sig i SBK.

– Det är högst medvetet som vi har vuxen- och ungdomsläger samtidigt. Vi vill ge de unga en målbild av vad de kan göra senare, samtidigt som vi vill ge dem förutsättningar att skapa nätverk med brukshundklubben där de bor, säger Christer Erixon. ●

Vill du bli instruktör?

SBK behöver fler patrullhundsinstruktörer. Nyfiken? Läs mer på brukshundklubben.se/tjanstehund

Tre dagar fyllda av tävling. Rebecka Gadle med Elva, border collie, startade både i agility och lydnad klass 1 där de vann sin klass.

Starka prestationer på Ungdoms-SM

Skellefteå Hundungdom bjöd på ett lyckat och välordnat Ungdoms-SM under tre soliga sommandagar.

TEXT META LÖNNBERG FOTO SIMON ELIASSON

Tävlingarna hölls på Skellefteå Brukshundklubbs fina klubbområde. Generöst nog hade Skellefteå Hundungdom sett till att det var två veterinärbesiktningar, en på fredagen och en på lördagen. Det gjorde att tidigare ungdomsmästerskaps långa köer totalt uteblev och alla kunde snabbt passera veterinärens kritiska ögon och få okej att starta.

På fredagseftermiddagen invigdes Ungdoms-SM officiellt och i samband med det delade representanter för styrelsen, Ungdomsrådet, ut priser till Årets Hundungdom 2023 i agility XL, freestyle,

heelwork to music, bruks, rallylydnad och lydnad och även Årets Kämpe. Kul att så många pristagare var på plats för att ta emot sina priser från Sveriges Hundungdom, Agria och PrimaDog.

Under dagen kördes handlingens tre åldersklasser (minior, junior och senior handling) och rallylydnadens alla fyra svårighetsklasser. För de som tävlade med flera hundar i olika klasser, löste arrangören det med att vänta in eller flytta starter.

De tre planerna låg med enbart några meter mellan sig, utan att vara så nära att de störde varandra och det var många duktiga ekipage i alla klasser. Det är

onekligen lite extra kul att se alla duktiga nybörjarekipage och miniorerna – hur bra kommer de inte vara om ytterligare något år och ännu mer träning.

Lördagen var en dag i agilityns och lydnadens tecken. Tävlingarna kördes på en bana i taget, hoppklasserna på ena banan och agilityklasserna på den andra. Det var väldigt kul att kunna se i princip alla agilitytävlare i och med detta upplägg. Som gammal agilitytävlare blir jag alldeles varm i hjärtat över allt peppande runt banorna, oavsett hur det gick. Fint sportmannaship! Domarna hade byggt rätt kluriga och utslagsgivande banor, men jag hörde flera säga att det

Labrador retrievern
Tassa på lydnadsplan
med Frida Hallgren.

var roliga banor att köra.

Efter lunch körde lydnadens alla klasser igång på samma banområde som rallylydnaden på fredagen. Det var roligt att se att så många anmält sig för att tävla lydnad i de lägre klasserna. Det var många ekipage i båda klasserna och vilka duktiga hundar. Och så bra våra hundungdomar är på att "föra" sina hundar!

Även lördagen bjöd på sol och värme, men som tur var inte riktigt så tryckande varmt som på fredagen. Skellefteå hade fixat en massa kul kringarrangemang för tävlande och besökare; fiskdamm med godispåse, lotteri med fina vinster, tipsrunda i det närliggande skogsområdet och en målarhörna för de minsta. Köket serverade grillade hamburgare till lunch och massvis med smarrigt hembakat att fika loss på.

När alla grenar var klara för dagen, väntade prisutdelning för handlingen, rallylydnaden, agilityn och lydnaden. Handlingekipagen var de enda som visste hur de placerats, men för övriga hade resultaten hållits hemliga och många glädjetårar syntes när pallplaceringarna avslöjades.

Söndag morgon inleddes med ett stilla duggregn och bruksekipagen samlades på

klubbområdet för gruppmomenten och budföring. Lagom till det platsliggningen med skott var över, öppnade sig himlen och ett rejält åskväder drog över Skellefteå.

Alla tävlande, domare, funktionärer och åskådare, körde sedan i karavan ut till en vacker norrländsk tallskog för att genomföra spår, sök och uppletande. Väl ute i skogen skingrades alla moln och det blev några spännande timmar där vi fick följa grymma hundungdomar med sina duktiga hundar.

Sedan var det dags att lämna bruksgänget för att hinna tillbaka och kolla på TtM-, HtM- och freestyleekipagen. Alla dansande ekipage fick genomföra sina program i klubbens nybyggda inomhushall för att undvika mer regn. Det var gott om publik kvar som fick se många fina starter.

Sist ut under denna härliga mästerskapshelg, väntade prisutdelning för bruksekipagen och för freestilen. Trött och mycket nöjd, full med en massa idéer på aktiviteter och förbättringar för arrangörer av Ungdoms-SM, styrde jag bilen hemåt igen. Tack Skellefteå Hundungdom för ett väl genomfört ungdomsmästerskap! ●

Agilitymagi på högsta nivå

TEXT JENS NILSSON

Rekordmånga svenska ungdomar representerade Sverige vid Junior Open Agility World Championship.

Tävlingarna hölls i år i Obglabbeek, Belgien. Flera av deltagarna hade två eller tre hundar med sig vilket resulterade i rekordmånga svenska medaljer. Bäst gick det för Enya Lexander med sin shetland sheepdog Vimsa som tillsammans plockade hem guldmedaljen i U12 small. I U12 medium la Linnéa Roemmelts beslag på silver tillsammans med sin perro de agua espanol Malva. Även i U15 small blev det en silverpeng till Emmy Sahlsten tillsammans med dvärgpudeln Zvennis.

Men resultat är inte allt. Det bästa med Junior VM är möjligheten att möta andra ungdomar från hela världen som alla brinner för en och samma sak. Att tillsammans med sin hund, sin bästa vän, ta sig an nya uppgifter och utmaningar som ett stort agilitymästerskap erbjuder.

Alla våra deltagare har gjort detta på ett fantastiskt sätt vilket är underbart att ta del av. Landslagströjor byts och nya vänskapsband knyts. Att inspireras och utvecklas genom att se och utöva agility tillsammans är väldigt givande. Många fina minnen och nya erfarenheter har införskaffats under dessa härliga dagar på Sentower Park i Belgien och tillsammans har våra svenska agilityungdomar skapat agilitymagi på högsta nivå!

Hela gänget som tävlade för Sverige under Junior VM i Belgien.

Värd(ens) bästa jobb

Sveriges Hundungdom passade på att få en pratstund med två av de ansvariga för Ungdoms-SM, Catrin Eriksson och Andrea Stenlund.

TEXT META LÖNNBERG FOTO SIMON ELIASSON

Berätta om ert arbete med Ungdoms-SM.

– Vi började arbeta med förberedelserna rätt så snart efter det Ungdomsrådet hade godkänt vår ansökan om att få arrangera U-SM. Förra året var vi till exempel ett gäng som åkte ner till Uppsala för att lära oss och se hur andra har gjort med arrangemanget, säger Catrin Eriksson.

– Vi gjorde en grovskiss och fördelade ansvarsområdena på oss åtta som varit kärnan i planeringsgänget. Vi har ett väldigt bra samarbete med Skellefteå BK. De har främst hjälpt oss med agilityn och bruks. De senaste två månaderna har vi haft möte en gång i veckan för att stämma av hur vi legat till. Vi har hittat en fin gemenskap ihop, berättar Andrea Stenlund.

Överlag upplever arrangörerna att det har varit roligt att vara värd för USM. Även om det är mycket jobb med ett stort event och det inte har blivit mycket semester denna sommar.

– Vi var klara med mycket långt i förväg och är väldigt nöjda med att det blev nästan exakt så många starter som vi hade förväntat oss. Det känns bra att vi hade prickade så pass rätt. Det är också kul att vi har haft tävlande ända från Lomma, säger Catrin Eriksson.

Hur känns det nu?

– Kul! När allt drog igång i fredags kändes det helt lugnt. Nu är vi mest stolta över att ha fått ihop allt. Vi vet att vi har väldigt fina planer och så har vi vår nya hall att kunna köra tävlingar i vid dåligt väder. Vi är också väldigt stolta över våra medlemmar som är här och tävlar. Att så många vågat starta på sin första ”riktiga” tävling, berättar de.

Är det något som varit krångligt/jobbigt?

– Allt manuellt skrivande och att det har varit svårt att hitta tomma domarprotokoll att föra över de tävlandes uppgifter på. Det hade varit skönt om till exempel alla domarprotokoll fanns att ladda ner på ett och samma ställe. Vi var även lite oroliga när våra robotgräsklippare inte ville fungera, men tack och lov fick vi igång dem, så nu har de i princip gått dygnet runt för att få planerna fina, avslutar de. ●

Två av de ansvariga var Catrin Eriksson och Andrea Stenlund som jobbat i flera månader för att få ihop arrangemanget.

Delat intresse – dubbelt så kul

Som tävlande i bruks fanns Ronja Söderlund Siren från Örebro Hundungdom. Väl tillbaka från skogen så passade jag på att få en pratstund med henne.

TEXT META LÖNNBERG FOTO SIMON ELIASSON

Under årets SM startade Ronja båda sina australian shepherds Patron och Aslan i sök. Två år i rad har hon fått utmärkelsen Årets Hundungdom i bruks och det är alltid roligt att få träffa någon man känner till på riktigt.

– Jag har en bakgrund som hockeyspelare och gick hockeygymnasiet. Jag har alltid tyckt om att vandra och vara ute i skogen, så det kändes naturligt att skaffa hund när jag slutade med hockey. I första hand skulle hunden vara sällskaps-hund, men rätt snart blev jag intresserad av att träna hund också. Det är så roligt att få vara med andra unga med samma intresse, som här på Ungdoms-SM. Resultatet är inte så viktigt faktiskt.

Tillsammans med Aslan som är 3 år tävlar hon i lägre klass sök. I höst är tanken att avlägga prov för att försöka bli räddningshund. Hennes andra hund,

Patron, 1 år, har tävlat appell sök och är väldigt oerfaren än så länge.

– Målet är att komma till elitklass i spår och/eller sök. Jag tränar båda grenarna, så det spelar ingen roll i vilken bruksgren vi når toppen. Vad gäller U-SM så är det fint arrangerat. Det var väldigt skönt med två veterinärbesiktningar, så man inte behövde vara här redan från fredag. Tävlingarna har varit bra strukturerade, det märks att de har tänkt till med allt från parke-ring till rastningsrundor. Det var trevligt att komma hit, men resultat-mässigt har det inte gått så bra. Vi har varit på resande fot i en vecka och hundarna är trötta. Jag har full förståelse för att de inte hade bästa dagen för att kunna prestera på topp.

För att få fler unga intresserade av bruks tycker Ronja att klubbarna behöver vara mer öppna för att låta yngre prova på bruks och kanske ragga unga

intresserade på lite udda ställen och platser.

– Min sökgrupp välkomnar alla nya som vill prova och vi hjälps åt och jobbar tillsammans med våra hundar. ●

Ronja Söderlund Siren, här med Patron, var nöjd med arrangemanget och tyckte att det var trevligt att komma till Skellefteå Hundungdom.

Karin Thorngren och Ludde trotsar värmen och tränar hoopers.

Hundungdomar på årligt läger

Sommaren bjöd i vanlig ordning på rikslägret i Ånnaboda. Veckan bestod av hundsporter, föreläsning och nya bekanskap. Med det varma vädret blev det givetvis även tid för bad.

TEXT OCH FOTO SANDRA CHARINA LUNDIN

Lufsen är varm, nästan tryckande när gänget på årets Riksläger samlas för förmiddagens aktivitet. De ger sig i väg och sprider ut sig i olika grupper utmed gräsyrtorna kring First Camp i Ånnaboda. Lägret bjuder på träning i flera olika hundsporter. Deltagarna får bland annat prova på bruks, freestyle, rallylydnad och agility.

Sammantaget är det ett trettiotal deltagare och ledare med lika många hundar som samlats för det årliga lägret.

I skuggan av björkarna sitter Nella, Ellen, Ida och Elsa som är på rikslägret för första gången med sina hundar. Alla sökte de efter något att göra under sommaren. Det här året blev det en lägervecka med fokus på hundar och hundträning.

– Jag letade runt och hittade detta. Det var dessutom inte så långt ifrån där jag bor så då blev det lätt att komma hit, berättar Nella Stedt som har med sig sin

hund Allan, en engelsk cocker spaniel.

Bredvid sitter Ellen Stennermund Zendgarnt och klappar sin spanska vattenhund Sicko.

– Vi har provat på många olika hundsporter som jag inte tidigare har testat. Det går bra för Sicko, men ibland har han svårt att koncentrera sig kring alla hundar. Han är nog den mest skälliga här på lägret, säger hon.

Efter lunch är det dags för föreläsning med Daniel Brodin från Svenska Räddningshundar. Han berättar om deras arbete med att söka efter försvunna personer och om hur det är att träna en räddningshund. Flera deltagare ställer frågor och vill veta mer. Innan det är läge för mer träning på eftermiddagen promenerar de flesta ner till hundbadet för lite välförtjänt svalka. Alla hoppar glatt i sjön från bryggan eller strandkanten och efter några fullspäckade dagar återvänder både hundar och människor hem trötta och nöjda.

Ellen Stennermund Zendgarnt slappnar av i skuggan med sin spanska vattenhund Sicko.

Fanny kämpar för ungas plats i hundvärlden

Det var ett lyckokast som gjorde att Fanny Ahnfelt hamnade på Sveriges Hundungdom. Sex år senare stormtrivs hon och har precis börjat sin nya tjänst som förbundssekreterare på organisationen.

– Det är mitt första jobb som chef och det känns roligt att lära sig nya spännande saker.

TEXT CAROLINE SVENSSON FOTO MÅNS ENGELBREKTSSON

Vi strosar i solen längs Norrviken utanför Sveriges Hundungdoms kansli på Svenska Kennelklubben tillsammans med Scott, en 7-årig shetland sheepdog som nosar för fullt i buskarna. Att kunna ha hund med på jobbet är en lyx för Fanny.

– Scott gillar att vara med överallt, och framför allt gillar han att vara med mig. Han är världens bästa, slår Fanny fast med ett stort leende.

Hon delar Scott med sina föräldrar. De skaffade honom under pandemin när hon studerade hemifrån. Ibland tränar de agility, rallylydnad eller lydnad, gärna ute i skogen. Fast allra mest tycker de om att leka och mysa.

Det var även under studierna i företagsekonomi som Fanny hittade annonsen om ekonomiassistent på Sveriges Hundungdom. Den hade gått ut dagen innan, men hon tänkte äsch, det skadar ju aldrig att skicka in ansökan. Sex år senare är hon kvar.

– Jag stormtrivs, har fina kollegor och miljön är fantastisk, säger hon och tittar ut mot det glittrande vattnet.

Djurintresset har funnits länge. Sedan 2010 delar Fanny nordsvensken Abby med sin mamma. Som hästägare blir det ofta kvällar i stallet.

– Lyckligtvis är Scott mycket glad i Abby, även om Abbys intresse är desto svalare.

En schnauzer skäller på oss från sin

tomt. Scott stannar till och morrar tillbaka innan vi fortsätter vidare. Som förbundssekreterare vill Fanny verka för att medarbetare och medlemmar är delaktiga i verksamheten. Hon trycker på vikten av att det finns en egen arena för barn och unga i hundvärlden.

– Mycket har jag fått med mig från möten med människor som verkligen brinner för sitt hundintresse. Jag har en stark tro att alla förtjänar att få sin röst hörd, speciellt barn och ungdomar vad gäller frågor som rör dem själva. I dag

känner många att de inte blir lyssnade på av vuxna i hundvärlden.

Promenaden går mot sitt slut och Scott, som kanske blivit distraherad av alla frågor, behöver lite egentid för sina behov så vi säger hejdå. Innan vi skiljs åt vill Fanny skicka med att det finaste med Hundungdom är gemenskapen.

– Jag önskar att fler unga visste att alla är välkomna till oss även om de inte har hund eller vill tävla. Vi har olika mål, men alla älskar hundar och det är vad som förenar oss. ●

Fanny Ahnfelt är Sveriges Hundungdoms nya förbundssekreterare. Här tillsammans med Scott, sin shetland sheepdog.

MEDLEMSFÖRMÅNER

Svenska Brukshundklubben samarbetar med en rad partners för att ge ett mervärde till ditt medlemskap. Vi jobbar ständigt med att utveckla fler fördelaktiga erbjudanden för dig som är medlem. Här hittar du våra aktuella erbjudanden.

RABATT PÅ HUNDFÖRSÄKRING

Du får 10 procents rabatt på din hundförsäkring hos Agria djurförsäkring. Redan här kan du spara in större delen av din medlemsavgift!

RABATT PÅ BOENDE PÅ STRAWBERRY

Strawberry erbjuder alla medlemmar fördelaktiga priser på boende. Kampanjkod hittar du på brukshunden.se/medlemssidor. Läs mer om erbjudandet på strawberry.se/idrott

STIPENDIER & UTMÄRKELSER

Varje år delar vi ut Agriastipendiet i fyra kategorier. Nomineringar på stipendiaterna från klubbar, distrikt eller utskott ska skickas in senast 1 februari varje år. Som medlem har du också chans att söka stipendier för studier och projekt inom Svenska Brukshundklubbens verksamhetsområden. Medlemmar som bidragit extra förtjänstfullt till sin klubb och vår organisation kan föräras våra förtjänsttecken och -medaljer. Läs mer: brukshundklubben.se/om-oss/stipendier-utmärkelser/

UNIKA ERBJUDANDEN FRÅN MILITUM RESPONS

Militum ger dig som medlem i Brukshundklubben unika förmåner och rabatter från ledande varumärken och producenter – i vanliga butiker och på nätet. Mer information om hur du får del av dina erbjudanden från MILITUM, surfa in på brukshundklubben.se/om-oss/medlem/medlemsformaner/

HUNDAKTIVITETER

Du har tillgång till hundkurser, utbildningar, träningsytor, träningsgrupper, prov & tävlingar, utställningar, mentalbeskrivningar och mycket annat.

FÖRSÄKRING FÖR PERSONOLYCKSFALL

Under ditt medlemsår är du försäkrad om något skulle hända dig på våra aktiviteter, vår försäkring personolycksfall ingår i medlemsavgiften. Under ditt medlemsår får du dessutom sex nummer av Brukshunden. För ytterligare medlemsförmåner, prata med din klubb!

AKTIVITETER SOM BERÄTTIGAR TILL FRISKVÅRDSBIDRAG

Inom våra verksamheter Upp och hoppa samt bruksprov är kurs- och startavgifter berättigat till friskvårdsbidrag. Läs mer på brukshundklubben.se under sidan för friskvård.

MEDLEMSKORT

Du hittar ditt medlemskort under Mina sidor på hemsidan. Logga in med samma inloggningsuppgifter som du loggar in med mot Member-site så hittar du ditt/dina medlemskort under "Mitt medlemskap". Du ser alla dina betalda medlemskap på separata medlemskort.

OUTNORTH

Kod för 2024 från Outnorth: BRUKSHUND. Rabatten gäller på ordinarie pris under 2024. Kan ej kombineras med andra kampanjer. Gäller ej Fjällräven, Norrøna, Härkila, Hövding, Swarovski, Hilleberg, elektronik och produkter märkta med Outnorth price.

LOGGA IN PÅ BRUKSHUNDEN.SE

Användarnamn: medlem
Lösenord: brukshunden2023

VILL DU BLI PARTNER?

Kontakta Janna Myhre
Telefon: 08-505 875 42
E-post: janna.myhre@brukshundklubben.se

RASKLUBBAR ANSLUTNA TILL SVENSKA BRUKSHUNDKLUBBEN

SVENSKA AUSTRALIAN CATTLED OG KLUBBEN

E-post: cattleclub@gmail.com
www.svenskaacdklubben.com

SVENSKA AUSTRALIAN SHEPHERD KLUBBEN

E-post: sekreterare@sask.nu
www.sask.nu

SVENSKA BEAUCERON KLUBBEN

E-post: info@beauceronklubben.com
www.beauceronklubben.com

RASKLUBBEN FÖR BELGISKA VALLHUNDAR

E-post: sekreterare@afbv.se
www.afbv.se

SVENSKA BOUVIER KLUBBEN

E-post: sekr@bouvierklubben.com
www.bouvierklubben.com

SVENSKA BOXER KLUBBEN

E-post: sekr@boxerklubben.org
www.boxerklubben.org

SVENSKA BRIARD- OCH PICARD KLUBBEN

E-post: pr@briardpicardklubben.se
www.briardpicardklubben.se

SVENSKA CHODSKY PES KLUBBEN

E-post: info@scpk.se
www.scpk.se

SVENSKA COLLIE KLUBBEN

E-post: sekreterare@svenskacollieklubben.se
www.svenskacollieklubben.se

SVENSKA DOBERMANN KLUBBEN

E-post: styrelsen@dobermannklubben.se
www.dobermannklubben.se

VIT HERDEHUND KLUBB

E-post: vkh@vitherdehund.com
www.vitherdehund.com

SVENSKA HOLLANDSE HERDERSHOND

E-post: adrienne@santorpc.com
www.rhh.se

SVENSKA HOVAWART KLUBBEN

E-post: kassor@hovawartklubben.se
www.hovawartklubben.se

SVENSKA KELPIE KLUBBEN

E-post: sekr@kelpieklubben.se
www.kelpieklubben.se

SVENSKA RIESENSCHNAUZER KLUBBEN

E-post: sekreterare@srsk.se
www.srsk.se

SVENSKA ROTTWEILER KLUBBEN

E-post: sekr@rottweilerklubben.se
www.rottweilerklubben.se

RASKLUBBEN FÖR RYSK SVART TERRIER

E-post: styrelsen@svartterrier.com
www.rysksvartterrierklubben.se

SVENSKA SCHÄFERHUND KLUBBEN

E-post: info@schaferhundklubben.se
www.schaferhundklubben.se

SVENSKA VEO RASKLUBBEN

E-post: sveork_styrelse@hotmail.com
www.sveork.se

Fundera
över hur du kan
lösa vardagen vid
en samhällskris
(kris och krig).
Vilken hemberedskap
behöver du?

SÄTT IGÅNG!

Stärk din egenberedskap innan en kris eller ett krig hotar.

Den **23 – 29 september** 2024 genomförs beredskapsveckan. Veckan ska öka kunskapen om hur vi påverkas av och kan förbereda oss för samhällskriser och höjd beredskap.

Plötsligt händer det att vardagen inte fungerar som vanligt. Vid ett elavbrott, storm, it-attack eller andra allvarliga händelser kan samhällsfunktioner sluta fungera normalt. Vatten kanske inte rinner ur kranen, butiken har slut på mat, internet är nere och det börjar bli kallt i bostaden. Vad gör du då för att ta hand om dig själv och dina nära?

FÖRBERED DIG FÖR KRIS

På msb.se/egenberedskap kan du läsa om vilken hemberedskap du behöver för att klara dig minst en vecka utan samhällets hjälp.

Du kan även ladda ner eller beställa broschyren *Om krisen eller kriget kommer*.

Du behövs och din insats gör skillnad!

EN FRIVILLIG FÖRSVARSGRUPP

Verkar din hund må dåligt?

Kontakta
Agria först

Med vår försäkring **Hundras Extra** får ni stöd genom hela hundlivet. Rådgivning dygnet runt och hjälp med att boka veterinär om det skulle behövas. Digital hälsokoll och vaccination mot kennelhosta ingår under hela försäkringsåret. Ta del av våra digitala kurser för att kunna sänka din premie. Win-win. Allt för den du bryr dig lite extra om!
Få lite extra stöd genom hela hundlivet på [agria.se](https://www.agria.se)

Agria